

XXI. évfolyam
3. szám
LUNGO DROM
ROMALAP
2013. március
Ára: 300 Ft

CIGÁNYKERÉK

Roma Értékek Fesztivál

HOSSZÚ ÚT

LD

„LUNGO DROM”

Március a Gergely-naptárban az év harmadik, 31 napos hónapja. Nevét Marsról, a háború római istenéről kapta, akit szerencsét hozónak tartottak az ókori Rómában, ha ez idő tájt indították el a háborút. A népi kalendárium Böjt máshavának (vagy Böjtmás havának) nevezi.

NEMZETKÖZI NŐNAP: március 8.

Az 1857. március 8-án New Yorkban 40 ezer textil- és konfekcióipari munkásnő vonult utcára és sztrájkolt a **béregyenlőségért és a munkaidő csökkentéséért**. 1910-ben *Clara Zetkin* Koppenhágában tett javaslatára határozták el a Nemzetközi Nőnap ünneplését. Magyarországon 1914-ben ünnepelték először.

GERGELY NAPJA: március 12.

Nagy Szent Gergely ifjúkorában gyorsan haladt egyre feljebb hivatali pályáján, harmincévesen már Róma prefektusa lett. Az 589-ös római járvány következtében maga a pápa is életét vesztette, a nép és a klérus Gergelyt jelölte helyére. 590. szeptember 3-án szentelték püspökké. Gazdaságpolitikája rendkívül sikeres volt, több művet írt, a legolvasottabb szerző volt a középkorban.

Ehhez a naphoz sokféle termés- és időjósító szokás kapcsolódik. Ha hó esett, azt mondták, megrázta még a szakállát Gergely. Úgy tartották, **alkalmas nap** ez a búza, a rozs, és a palántának való **magok vetésére**, az e napon elhintett mákról úgy vélték, az nem lesz ferges.

E nap a **szegény diákok adományszerző napja** is. Ünneplését IV. Gergely pápa rendelte el. A szegény sorsú diákok adománygyűjtésekből teremtték meg iskoláztatásuk pénzügyi hátterét. Később, a XVII. századtól már tanítójuk-

nak is gyűjtöttek. A **Gergely-járás** ugyanakkor diáktoborzó szokás is volt: ekkortájt végződött a tanév és kezdődött az új.

NEMZETI ÜNNEP, A SAJTÓSZABADSÁG NAPJA: március 15.

Az 1948-49-es polgári forradalom és szabadságharc kezdete ez a nap. A forradalom célja a Habsburg-uralom megdöntése, a függetlenség kivívása, és az alkotmányos berendezkedés megteremtése volt. 1990 óta hivatalosan is nemzeti ünnep. Ezen a napon osztják ki a Kossuth- és Széchenyi-díjakat.

1990 óta e napon ünnepeljük a **szabad magyar sajtó napját** is, szintén március 15-ére emlékezve. 1848-ban ezen a napon nyomtatták ki a magyar sajtó első szabad termékeit: a Tizenkét pontot és a Nemzeti dalt.

SÁNDOR NAPJA: március 18.

Sokfelé kedvelt vetőnap: az e napon vetett zabtól, árpától, fehér baktól jobb termést vártak.

ROMA LAP

Megjelenik havonta.

Megjelenik havonta az Országos Roma Önkormányzat támogatásával. Kiadja: az „Oktatási és Továbbképzési Központ” Alapítvány 5000 Szolnok, Aranka utca 3. – Telefon: 06-56/420-110 – Fax: 06-56/514-331 – Levelezési cím: 5000 Szolnok, Aranka utca 3. – e-mail: oktatiasialapitvany@gmail.com – Internetcím: www.ldromalap.hu
A lapot szerkeszti a szerkesztőbizottság. – Tervezőszerkesztő: Gudmon András

Felelős kiadó: Farkas Flórián

Címlapon: Fotó: LD

Nyomdai munkák: KARCAGI NYOMDA KFT.

Felelős vezetők: Márkusné Tankó Orsolya és Nagyné Tankó Tímea ügyvezető igazgatók

ISSN 1216-982X

Sándor, József, Benedek – zsákban hozza a meleget – szól a mondás. Kedvelt névünnepe, vidám mondókákkal, versekkel köszöntik.

JÓZSEF NAPJA: március 19.

A gyermek Jézus gondviselő nevelőapjának, a názareti ácsnak ünnepe.

A **tavaszi kezdőnapjaként** ünnepelték. Azt mondják, ezen a napon kezdenek énekelni a madarak, mert Szent József kiosztotta nekik a sípot.

Időjóslás is kapcsolódik e naphoz: ha e napon szivárványt tűnik fel az égen, melynek a sárga csíkja a legszelebb, akkor jól terem majd a búza, ha a vörös csíkja a legszelebb, akkor sok bor terem az évben. Azt tartják, amilyen az idő József napkor, olyan lesz az aratáskor.

E napon érkeznek az első fecskék, és a méhek kieresztésének is ekkor van itt az ideje.

Bár a romák világnapját április 8-án tartják hivatalosan, e napot a tavaszköszöntő ünnephez kötődően a **cigányság világnapjának tartják**, mert „ezen a napon indultak tovább a romák a téli szálláshelyükről vándorolni”.

BENEDEK NAPJA: március 21.

A Bencés rend alapítójának, **Szent Benedeknek** az ünnepe. Az e napon vetett hagymának gyógyító erőt tulajdonítottak. Ezen a napon zsírt és fokhagymát szenteltek, hogy annak szintén gyógyító ereje legyen.

Ide kapcsolódó időjóslás: ha Benedek napján dörög az ég, száraz lesz a nyár. A „három zsákos” (Sándor, József, Benedek) napjainak együtteséből is jósoltak az esztendőre: ha ezeken a napokon kisütött a nap, szép nyarunk lesz, ha nem, akkor hosszú, lucskos lesz az ősz.

KÖLTÉSZET VILÁGNAPJA: március 21.

A marokkói kormány kezdeményezte 1998-ban a költészet világméretű ünnepelését. A következő évi ENSZ-közgyűlés március 21-ét, a Föld északi féltekéjének tavaszkezdő napját jelölte ki erre. Célja, hogy a költői kifejezés eszközével lehetőséget adjon a nyelvi sokszínűségre, továbbá a veszélyeztetett fennmaradása, térhódítása.

ANTIRASSZISTA VILÁGNAP: március 21.

A **faji megkülönböztetés elleni nemzetközi küzdelem világnapja**. Az ENSZ jelölte ki ezt a napot 1966-ban, az 1960-as dél-afrikai apartheid-ellenes tüntetés áldozataira emlékezve. Felhívja a figyelmet arra, hogy bőrszíntől és faji hovatartozástól függetlenül minden embert egyenlő jogok illetnek meg, elősegíti egymás megismerését, megértését és elfogadását, hangsúlyozza a különböző kultúrák egymás mellett élésének szükségszerűségét, valamint emléket állít mindazoknak, akik életüket a rasszizmus elleni küzdelemnek szentelték.

TAVASZI NAPÉJEGYENLŐSÉG: március 20–21.

E napokon a nappal és az éjszaka hossza pontosan meg egyezik, mert a Nap ekkor az égi egyenlítőn halad. A napéj-

egyenlőség ritkábban március 19-ére is eshet, az eltérés a naptár, illetve a Föld-mozgások eltéréseiből adódnak. A naptári és csillagászati számítások közti eltérést az okozza, hogy az egyház, Húsvét időpontjának könnyebb kiszámolása végett, a tavaszi napéjegyenlőség időpontját, minden esetben március 21-ének tekinti.

A VÍZ VILÁGNAPJA: március 22.

Az ENSZ az 1992. dublini környezetvédelmi konferencia javaslatára nyilvánította e napot a víz világnapjává.

METEOROLÓGIAI VILÁGNAP: március 23.

1873-ban megalakult a Nemzetközi Meteorológiai Szervezet, melynek utódaként 1950-ben létrejött a Meteorológiai Világszervezet. Míg a korábbi szerveződés csupán társadalmi jellegű volt, az utód világszervezet már kormányközi szervként működött. Elsődleges feladata a meteorológiai szolgálatok kiépítése és a tagországok közti gyors információcseréjének megszervezése.

A világnapot a szervezet alapokmányának 1950. március 23-ai életbelépése emlékére, 1960. március 23-ától ünneplik. A világnap eseményei évente valamilyen aktuális téma köré szerveződnek.

GYÜMÖLCSOLTÓ BOLDOGASSZONY: március 25.

A katolikus egyház e napot az **Angyali üdvözlés napjának**, azaz Jézus Szentlélektől való fogantatása idejének tartja. Ezért vélik a gyümölcsfák oltására, szemzésére legalkalmasabbnak. Az e napon szemzett fát nem szabad letörni vagy levágni, mert szerencsétlenség történik.

**A TISZADOBI KISEBBSÉG IGAZÁN NAGY GESZTUSA
SZÁMÍTÓGÉPET KAPOTT A HELYTÁLLÁSÁÉRT A TISZADOBI POLGÁRŐRSÉG**

• **♣ Március közepén Tiszadobot sem kímélte a feldühödött természet: a hatalmas mennyiségű hó nemcsak a lakosoknak és a közmunkásoknak, hanem a polgárőröknek is sok feladatot adott, és akkor még nem beszéltünk az áramingadozások és a közvilágítás megszűnése miatti kisebb riadalomról. Egymás kezébe adták a polgárőr iroda kilincset a dobi polgárok: volt, aki csak tanácsot, volt, aki aktív segítséget kért a Tiszadobi Polgárőrök Egyesületétől, melynek közel fél-száz fős felnőtt és 56 fős ifjúsági „legénysége” derekasan helytállt a nem mindennapi helyzetben – értékelt *Bán György*, a nagyközség polgármestere.**

szolgálat, ezért a helyi roma nemzetiségi önkormányzat úgy döntött, egy új, komplett számítógépet adományoz elismerésül az önkéntes „rend-őröknek”. Nemcsak a CKÖ, hanem az egész lakosság elismerése ez az ajándék. Mindazoké a jogkövető és békeszerető embereké (meggyőződésem, hogy ezekből van több a faluban), akik tisztelik és nagyra becsülik a *Bán Gábor* polgárőr parancsnok irányításával működő, fáradhatatlan csapatot.

Bán Gábor polgárőr parancsnoktól megtudtuk: a Tiszadobi Polgárőrök Egyesülete immár 7 éve védi, oltalmazza a lakosság életét és javait, egyaránt odafigyelnek az ifjúságra és az idősekre is. – Ta-

valy nyáron ifjúsági csoportot alakítottunk a tiszadobi általános iskolával és a településen működő gyermek- és ifjúságvédelmi intézettel közösen, hogy megóvjuk a fiatalokat az elkallódástól és a „generációs” veszélyektől. A helyi önkormányzat támogatása mellett pályázati forrásokból és adományokból tartjuk fent magunkat. Munkánkat nagyban segíti a két polgárőr autónk. Mindenhol megjelenünk, ahol szükség van ránk, a helyi rendőrőrsrel való kiváló együttműködésünknek hála, Tiszadobon jóval kisebb mértékű a bűnözés, mint a környező településeken, bár ebben nagy szerepet játszik az önkormányzat által üzemeltetett, az egész települést behálózó térfelügyelő kamera rendszer is. Nem titok: Tiszadobon

nagy arányban élnek romák, ezért fontosnak tartjuk az együttműködést a Roma Nemzetiségi Önkormányzattal.

(Kelet-Magyarország – 2013.03.28.)

Fotó: (szon.hu)

Galyas József, a Tiszadobi Roma Nemzetiségi Önkormányzat vezetője bejelentette: a polgárőrség tavalyi eredményes munkáját mintegy megkoronázta a nemzeti ünnep idején végzett áldozatos, segítőkész

ÚJ ROMAPOLITIKÁT MUTATNAK AZ EU-NAK FARKAS FLÓRIÁNÉK

❖ Konferenciát szervez az Országos Roma Önkormányzat, miután az Európai Unió a roma migrációtól való félelemre hivatkozva elutasította Románia és Bulgária csatlakozását a schengeni övezethez.

A romák felzárkózása kapcsán leginkább érintett országok kormányzati képviselőinek és szakembereinek részvételével uniós konferenciát szervez a közeljövőben Budapesten az Országos Roma Önkormányzat (ORÖ) – tájékoztatta lapunkat a szervezet. Az ORÖ közleménye szerint ennek apropója, hogy az Európai Unió bel- és igazságügyi tanácsa március elején ismét elutasította Románia és Bulgária csatlakozását a schengeni övezethez, az indoklás szerint a halasztó döntésben hangsúlyosan szerepel ezen országok roma közösségeinek „szociális érdekből történő migrációjától való félelem, valamint a roma közösségek

integrálatlan-
sága”.

Farkas Flórián ORÖ elnök lapunknak elmondta, bár a két állam kormányainak csatlósodottsága érthető, a mostani erőfeszítéseiknél sokkal többet kell tenniük a cigányság tár-

sadalmi felzárkózása érdekében, továbbá ideje számot adniuk, hol állnak az uniós, illetve a nemzeti roma stratégiák végrehajtásában. „A munkafolyamatok tapasztalatainak kicserélése és a jó társadalmi gyakorlatok kölcsönös átvétele érdekében is szervezzük a konferenciát, amelynek nem titkolt célja, hogy az ORÖ a térségben zászlóshajója legyen a témának. Magyarországon ugyanis modellértékű romapolitikai zajlik, amely mellé maga a miniszterelnök állt oda. Ennek ellenére még ezt a kormányt rasszistázzák, min-

den alap nélkül, ami felháborító” – hangsúlyozta Farkas Flórián.

Hozzátette, a kabinet első számú, legitim módon megválasztott partnere az ORÖ. Az elnök szerint a tanácskozáson bemutatnák az elmúlt évek eredményeit is, egyúttal szeretnék felhívni az európai közvélemény figyelmét, csakis összefogással, együttműködésben lehet kezelni az országok több mint tízmillió roma népességének integrációját.

(Magyar Hírlap/Kacsoh Dániel – 2013.03.18.)

TOVÁBB LEHET JELENTKEZNI A HÁTRÁNYOS HELYZETŰ FIATALOK FELSŐOKTATÁSBA JUTÁSÁT SEGÍTŐ PROGRAMBA

♣️ Április 22-éig meghosszabbította az Emberi Erőforrások Minisztériuma (EMMI) annak a 4 milliárd forint összértékű pályázati programnak a jelentkezési határidejét, amely hátrányos helyzetű fiatalok felsőoktatásba való bejutását segíti elő – jelentette be **Balog Zoltán** miniszter kedden a Szabolcs-

Szatmár-Bereg megyei Biriben.

A tárcavezető a Dankó Pista Egységes Óvoda, Bölcsőde, Általános Iskola, Szakképző Iskola, Gimnázium és Kollégiumban tett látogatását követő sajtótájékoztatón elmondta: a program ke-

retösszege lehetőséget ad a középfokú iskoláknak arra, hogy végzős diákjaiknak felkészítő tanfolyamokat szervezzenek és ezzel növeljék a leghátrányosabb helyzetű fiatalok felsőoktatásba jutásának esélyeit.

A 4 milliárd forintos keretösszegeből 1,5 milliárd a leghátrányosabb helyzetű térségekben áll rendelkezésre – tette hozzá a miniszter.

A program eredetileg március 22-én zárult le, de a középiskoláknak és a gimnáziumoknak még egy hónap áll ren-

delkezésükre pályázat benyújtására – ismertette Balog Zoltán. A program zárásáig nem érkezett annyi támogatási igény, mint amennyi forrás rendelkezésre áll, ezért újabb pályázatok beadására kérte a középfokú intézményeket – tette hozzá.

A projektben az iskolák tanfolyamokat és különórákat szervezhetnek, mentorprogramot indíthatnak, szakmai támogatást nyújthatnak azoknak a halmozottan hátrányos, illetve hátrányos helyzetű fiataloknak, akik jövőre egyetemre vagy főiskolára szeretnének jelentkezni.

Az nem igazságos, hogy a diákok azért kapnak pluszpontokat, mert hátrányos helyzetűek, ez a program – a bevonható plusztámogatások révén – inkább a fiatalok otthonról hozott teljesítménybeli hátrányainak leküzdésére helyezi a hangsúlyt – fejtette ki Balog Zoltán.

A miniszter elismerően nyilatkozott Biriben működő oktatási intézményekben végzett szakmai munkáról. Ebben a régióban, ahol a hátrányos helyzet súlyos gondokat okoz, különösen szükség van egy olyan központra, ahol a bölcsődétől egészen a középiskoláig a gyerekek jó oktatásban részesülnek, és segítik a felzárkóztatásukat – fogalmazott.

(MTI, EMMI – 2013.03.26.)

256 MENEDÉKKÉRŐ TÉRT VISSZA KANADÁBÓL

♣️ Két hónap alatt több mint kétszáz menedékkérő tért vissza Magyarországra a kanadai kormány által indított reintegrációs program segítségével – írta a Magyar Nemzet. Főleg Miskolcra és a fővárosba jönnek vissza a menedékkérők.

Először Miskolcra és környékére, valamint Budapestre érkeznek vissza a menedékkérők, rendszerint többéves külföldi tartózkodás után – mondta a Magyar Nemzetnek **Lehel Balázs**, a Nemzetközi Migrációs Szervezet budapesti irodájának

programkoordinátora. Január óta újabb 256 menedékkérő tért vissza Magyarországra.

A kanadai kormány által tavaly indított program célja, hogy segítsen a hazai visszaülleszkedésben azoknak, akik korábban menedékkérelt kértek, de visszavonták a kérelmüket. Tavaly augusztustól az év végéig az ingyenes hazautaztatásért, tanácsadásért és anyagi támogatásért cserébe 340 tértek vissza Magyarországra.

Mint arról beszámoltunk, idén szigorították Kanada bevándorlási rendszerét, és azóta 98 százalékkal csökkent a kérelmezők száma.

(origo.hu – 2013.03.07.)

A hónap hírei • A hónap hírei

NÉPSZÁMLÁLÁS 2011

A nemzetiségekhez tartozók száma 2001 óta – a legtöbb hazai nemzetiséget tekintve – jelentős mértékben emelkedett. A növekedésben szerepet játszott az is, hogy az országos és helyi nemzetiségi önkormányzatok, nemzetiségi szervezetek – így a Lungo Drom is – fontosnak tartották a népszámlálásban a nemzetiség feltüntetését, és erre kérték a tagjaikat, a nemzetiségi lakosságot. 2011-ben mintegy másfélszer annyian vallották magukat cigány (roma) nemzetiséghez tartozónak, mint 2001-ben.

A közvélemény az eddigi kutatásokra alapozva régóta 600–800 ezer fős lélekszámmra becsüli a cigányságot, a népszámlálás szerint azonban mindössze ennek fele, 31 500 cigány nemzetiségű él Magyarországon. (Megjegyzés: a népszámláláskor nem volt kötelező nyilatkozni a nemzetiségi hovatartozásról.)

Nemzetiség, anyanyelv

A magukat valamely hazai nemzetiséghez tartozónak vallók száma 2001 óta a legtöbb hazai nemzetiséget tekintve jelentős mértékben emelkedett.

A legnépesebb hazai nemzetiség Magyarországon a cigányság. **2011. október 1-jén 315 ezren vallották magukat cigány (roma) nemzetiséghez tartozónak, mintegy másfélszer annyian, mint 2001-ben.** 186 ezer fővel a németeké a második legnagyobb létszámú hazai nemzetiség.

A nemzetiségekhez tartozók száma 2001 óta – a legtöbb hazai nemzetiséget tekintve – jelentős mértékben emelkedett, kivételt jelentenek a görög, a szlovák és a szlovén közösségek, ahol mérséklődött a magukat idetartozónak vallók száma, és az ukránoké, akiknek 2001 óta nem változott a létszámuk. A növekedésben szerepet játszott az, hogy az országos és helyi nemzetiségi önkormányzatok fontosnak tartották a népszámlálásban a nemzetiség feltüntetését, és erre kérték a tagjaikat, a nemzetiségi lakosságot. A legnépesebb hazai nemzetiség – korábban etnikai kisebbség – Magyarországon a cigányság.

A hazai nemzetiségek és a bevándorolt nemzetiségi közösségek kormegoszlása általában eltér a teljes lakosságtól, és egymástól is jelentősen különbözik. A legtöbb hazai nemzetiség esetében a gyermekkorúak aránya alacsony. Kivételt képeznek a **cigányok**, akiknek a kormegoszlása valamennyi korcsoportban leginkább eltér a teljes népességtől: **a gyermekkorúak aránya 32 százalék, több mint duplája a teljes népességre jellemzőnek.** Körülbelül magas a fiatal aktív korúak aránya is, ugyanakkor a 40–59 éveseké már alacsonyabb a népesség átlagánál, **az időskorúaké pedig kivrívóan alacsony** (4,6 százalék), miközben a teljes lakosság között az időskorúak arányának a növekedése jellemző, és 2011-ben 24 százalék volt.

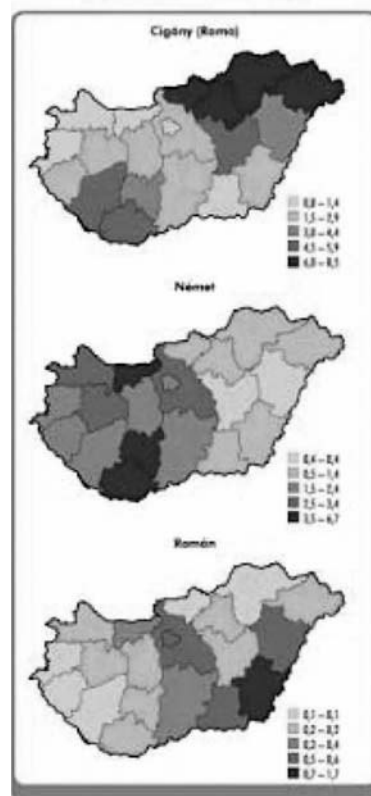
A nagyobb létszámú nemzetiségek közül a **cigányok legnagyobb arányban Borsod-Abaúj-Zemplén Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében**, a németek Budapesten, Baranya és Pest megyében, a románok Budapesten, Békés és Pest megyében, a szlovákok Békés, Komárom-Esztergom és Pest megyében élnek.

Mint az még 2011-ben a népszámláláskor nem volt köztudomású, a 2011-es nemzetiségi adatok meghatározó jelentőséggel fognak bírni a 2014. évi nemzetiségi önkormányzati választáson. Hiszen a szabályozás értelmében ennek során kizárólag azokon a településeken kerül sor a nemzetiségi önkormányzati választások kiírására, ahol a 2011-ben tartott népszámlálás alkalmával egy településen legalább 30 fő vallotta magát valamely nemzetiségűnek.

1.6.1. tábla A nemzetiségi népesség száma, aránya, 2011

Nemzetiség	Nemzetiség	Anyanyelv	Családi, baráti körben használt nyelv	Előzőek alapján nemzetiséghez tartozók		
				2001. évi	a népesség	a 2011. évi
				fő	százalékában	
Bolgár	3 556	2 899	2 756	6 272	0,1	270,8
Cigány (romani, beás)	308 957	54 339	61 143	315 583	3,2	153,4
Görög	3 916	1 872	2 346	4 642	0,0	70,1
Horvát	23 561	13 716	16 053	26 774	0,3	104,1
Lengyel	5 730	3 049	3 815	7 001	0,1	136,1
Német	131 951	38 248	95 661	185 696	1,9	154,3
Örmény	3 293	444	496	3 571	0,0	306,5
Román	26 345	13 886	17 983	35 641	0,4	241,1
Ruszin	3 323	999	1 131	3 882	0,0	186,7
Szerb	7 210	3 708	5 713	10 038	0,1	136,6
Szlovák	29 647	9 888	16 266	35 208	0,4	89,7
Szlovén	2 385	1 723	1 745	2 820	0,0	58,4
Ukrán	5 633	3 384	3 245	7 396	0,1	100,0
Hazai nemzetiséghez tartozó összesen	555 507	148 155	228 353	644 524	6,5	145,6

1.6.1. ábra A három legnagyobb nemzetiséghez tartozók aránya, 2011 (%)

CIGÁNYKERÉK – ROMA ÉRTÉKEK FESZTIVÁL

**Az Emberi Erőforrások Minisztériuma
a Cigánykerék – Roma Értékek Fesztivál támogatásával
ünnepli a Roma Kultúra Napját április 6-án
a MOM Kulturális Központban, amelyre Önt és családját
is szeretettel várja!**

Az idén a hagyományteremtés szándékával először megrendezett fesztivál lehetőséget teremt arra, hogy megismerjük a roma kultúrában rejlő értékeket, legyen az tánc, zene, mese vagy bármilyen műfaj. A rendezvény azt a fontos üzenetet hordozza, hogy a magyarországi cigányság – akár csak a többi nemzetiség – a múltban és a jelenben is gazdagította, gazdagítja közös kulturális örökségünket. Államalkotó nemzetiségeink értékeinek elismerése és befogadása állampolgári érdek. A fesztivál a megismerés és elfogadás jegyében zajlik – célja, hogy a roma kultúrának a rendezvényen felvillantott elemeit mindenki a lehető legközvetlenebbül tapasztalhatta.

A Cigánykerék napközben változatos, interaktív, gyermekeknek és felnőtteknek egyaránt izgalmas programokkal várja az érdeklődőket a MOM Kulturális Központban.

Időpont: 2013. április 6., 10.00–15.00

Helyszín: MOM Kulturális Központ

Cím: 1124 Budapest, Csörsz u. 18.

További részletes információ a programokról: romagov.kormany.hu.
Az egész napos rendezvényre a belépés mindenki számára **ingyenes!**

Politikai haszonlesők és mindig csak beszélők a rasszizmus elleni világnapon

(Az Országos Roma Önkormányzat közleménye)

Az Országos Roma Önkormányzat (ORÖ) közleményben hívta fel a hazai közvélemény figyelmét a rasszizmus elleni világnap alkalmából arra, hogy március 21-én nemcsak az 1960-ban történt dél-afrikai véres rendőrsortűz 72 áldozatára emlékezünk, akik békésen tüntettek az apartheid rendszer ellen, hanem mindenkire, aki azóta verbális vagy fizikai áldozatává vált a faji előítéleteknek.

A közlemény hangsúlyozta, hogy „március 21-e arra is felhívja a figyelmet, hogy a rasszizmus semmilyen politikai oldalnak nem lehet zsákmanterülete. Nem lehet politikai kártya egy kisebbség ellen a többség oldalán, ahogy nem lehet rasszizmust kiáltani pártpolitikai hasznok miatt sem.”

Az ORÖ a közlemény szerint fontosnak tartja azt is, hogy: „Hangosan tiltakozni kell, akkor, amikor a rasszizmus jegyében megsértik az emberi egyenlőséget és az azonos bánásmódot, vagy az emberi életre támadnak, de tiltakozni kell akkor is, amikor bárki politikai haszonlesésből komolytalanná teszi a faji előítéletek felszámolására törekvők küzdelmét, s olcsó szavakra cseréli a valódi cselekvést.”

Bajnai Gordon kegyeit kereső *Horváth Aladár* most ismét csak beszélt s politikai hasznát várt. Még a rasszizmus elleni világnapot is csak arra használta fel, hogy pártpolitikai pecsenyét sütögesse, s bebiztosítsa saját képviselői helyét abba a csapatba, amelyik húsz évig csak beszélt a rasszizmusról, de semmit nem tett ellene.

A rasszizmus elleni világnap alkalmából kiadott közleményünk azt is leszögezte, hogy: „Az Országos Roma Ön-

kormányzat és Magyarország Kormánya együttesen cselekvésre szövetkezett 2011 májusában. Arra, hogy a rasszizmus elleni küzdelmet programpolitikával és a társadalmi felzárkózás XXI. századi szakpolitikáival folytatja a rasszista vagy rasszizmust felhasználó botránypolitikával szemben. Tudjuk, hogy sajnos feladatunk még van bőven, de a haszonleső szavak két évtizede után, végre a cselekvés korszakába léptünk.”

Az Országos Roma Önkormányzat programjainak folyamatosan nyilvánosságát biztosít, mely által mindenki számára nyomon követhető azok alakulása. Egyébiránt az elévült munkáról májusban felidős értékelést tart az Országos Roma Önkormányzat és Magyarország Kormánya, amelyről önálló kiadványt ad ki az Országos Roma Önkormányzat.

A ma is csak beszélő haszonlesők abból majd tájékozódhatnak, hogy milyen lépések történtek az elmúlt két, két és fél esztendőben annak érdekében, hogy jelentősen csökkenjen Magyarországon a romákkal szembeni rasszista előítélet.

Az Országos Roma Önkormányzat felkéri a Roma Polgárjogi Mozgalmat, hogy szakítson a 20 éves gyakorlatával, amely szerint csak beszélnek a roma integrációról, s végre kezdjenek el ténylegesen dolgozni a roma társadalom helyzetének javításán.

Budapest, 2013. március 21.

Farkas Flórián
elnök

~~~~~

TÁRSADALMI FELZÁRKÓZÁSÉRT FELELŐS ÁLLAMTITKÁRSÁG SAJTÓKÖZLEMÉNY

A magyar kormány tiltakozik, ha az emberi méltóság sérül

A magyar kormány a kormányzás kezdete óta határozottan tiltakozik és fellép minden gyűlöletbeszéd és gyűlöletkeltő, rasszista magatartással szemben, amely etnikai, faji alapon – legyen szó cigányokról, magyarokról vagy zsidókról – embereket vagy embercsoportokat diszkriminál, megbélyegez. Ezért hoztuk létre a Nemzeti Felzárkózási Stratégiát. Azt is elítéljük, hogy azok kiabálnak lehangosabban rasszizmust, kirekesztést, „apartheidet” hangoztatva, akik mulasztásaikkal legnagyobb mértékben járultak hozzá azon állapot előállításához, amelynek felszámolásán a polgári kormány 2010 óta megfeszített erővel dolgozik.

Ezt a célt szolgálta az EU elnökség idején elfogadott Európai Roma Stratégia kidolgozása, és az, hogy Magyarország 2011 decemberében elsőként nyújtotta a be a felzárkózási stratégiáját. Mindenkit arra kérünk, hogy az abban megfogalmazott célokért együtt tevékenykedjünk, mert ez mindannyiunk érdeke.

Az elmúlt héten az Emberi Erőforrások Minisztériuma (EMMI) Társadalmi Felzárkózásért Felelős Államtitkársága valamint Egyházi Nemzetiségi és Civil Társadalmi Kapcsolatokért Felelős Államtitkársága tiltakozását fejezte ki a Hatvanban történtek kapcsán, ahol hat, romák által lakott lakóépület kapujára festettek horogkeresztet ismeretlenek.

Ugyanígy tett a Társadalmi Felzárkózásért Felelős Államtitkárság, amikor Nagykanizsán történt hasonló eset. A Sportért és Ifjúságért Felelős Államtitkárság a fiatalokat megszólító kampányt indított az online gyűlöletbeszéd ellen. A kampány hivatalosan az Antirasszista világnapon, március 21-én veszi kezdetét. Azonnali hatállyal, rendkívüli felmentéssel megszüntette a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ elnöke annak a konyári tanárnak a közalkalmazotti munkaviszonyát, aki Érpatakon egy gyűlésen, nagy nyilvánosság előtt elítélő módon beszélt a roma tanítványairól, primitívnek nevezve őket és hangsúlyozva, hogy az egyetlen nevelési mód esetükben a testi erőszak. *Hoffmann Rózsa* a Parlamentben tiltakozott a tanár szavai ellen.

A 2011-ben elfogadott Büntető Törvénykönyv módosítás az „egyenruhás bűnözésről” szóló szigorítása értelmében, aki mással szemben valamely nemzeti, etnikai, faji, vallási csoporthoz vagy a lakosság egyes csoportjaihoz tartozása vagy vélt tartozása miatt olyan, kihívóan közösségellenes maga-

tartást tanúsít, amely alkalmas arra, hogy riadalmat keltsen, büntetett követ el, és három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

A magyar kormány nem csak idehaza, de Európában is kiemelt prioritássá tette a romák helyzetének javítását. A Társadalmi Felzárkózásért Felelős Államtitkárság a szemléletváltásra és a megelőzésre helyezi a hangsúlyt, annak a programnak a koordinálására, amelynek köszönhetően romák és nem romák fognak egyre többen munkához jutni, részesülnek felzárkóztató ösztöndíjakban és javulnak majd az életkörülményeik. Célunk, hogy rövidtávon elérhető felzárkóztató programok, hosszútávon pedig tartós megoldás születhessen a szegénységre és a társadalmi konfliktushelyzetekre.

A kormány a leghatározottabban ellenzi, ha egy bűncselekmény miatt egy egész etnikai csoportot megbélyegeznek. Ez a fajta kirekesztő gondolkodás elfogadhatatlan egy olyan mély európai gyökerekkel rendelkező országban, mint Magyarország. Budapest, 2013. március 21.

Rendkívüli segítségnyújtás a Biztos Kezdet Gyerekházaknak

Korábban juthatnak anyagi forráshoz

a Biztos Kezdet Gyerekházak, így segíti a kormány a hosszú távú fenntarthatóságra épülő programot

Rendkívüli segítséget kapnak a Biztos Kezdet Gyerekházak hiánypótló programjaik fenntarthatósága érdekében – jelentette be sajtótájékoztatón *Kovács Zoltán*, az Emberi Erőforrások Minisztériuma (EMMI) Társadalmi Felzárkózásért Felelős Államtitkára. Az EMMI a Biztos Kezdet Gyerekházak zavartalan működését segíti azzal, hogy 2 millió forintos előleget biztosít minden települési önkormányzatnak, amely 2012-ben Gyerekházakat működtetett és hazai támogatásban részesült. *Langerné Victor Katalin* helyettes államtitkár elmondta, a hátrányos helyzetű gyermekeknek és szüleiknek ingyenes szolgáltatást nyújtó intézmények finanszírozására hazai forrásból idén 293 millió forint áll rendelkezésre. A keretösszegre az önkormányzatok március 22-ig pályázhatnak.

A Biztos Kezdet Gyerekházak hálózata a kormányváltást követő szakmai átalakítást és továbbfejlesztést követően modellértékű programmá vált, az uniós támogatásból, valamint Norvég Alapból végrehajtott fejlesztést lezáró Gyerekházak további működését első ízben biztosította hazai forrás Magyarországon 2012. évi központi költségvetésében.

A Biztos Kezdet Gyerekház hozzájárul a szülők sikeresebb munkaerő-piaci részvétele segítéséhez, hiányzó kompetenciáik megszerzéséhez, motivációjuk felébresztéséhez, ismereteik bővítéséhez, önálló életvitelük megerősítéséhez. Emellett a Biztos Kezdet Gyerekház mosási, tisztálkodási lehetőséget is biztosít azon családok számára, akik körülményeik miatt erre rászorulnak.

Tavaly összesen 41 Gyerekház részesült támogatásban, közel 189 millió forint összegben. A kezdeményezés közel 700 rendszeresen járó gyereket, valamint szüleit érintett közvetlenül.

A fejlesztés illeszkedik a „Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégiához (2007–2032) és a 2011-ben elfogadott Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégiához. A Stratégia rögzíti, hogy a korai képességgondozásra, a koragyermek-kori gondozásra, nevelésre és a szülők bevonására kiemelt figyelmet kell fordítani, mert az ekkor tett befektetések megtérüléséhez képest a későbbi életkorban nyújtott beavatkozások jóval kevésbé hatékonyak.

A Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia intézkedési tervének első pontjában előírja, hogy „a hátrányos korai felismerése, a 1–3 éves korú gyermekek testi, értelmi, érzelmi és szociális fejlődésének segítése és családjaik támogatása érdekében, a fenntarthatóság biztosításával új Biztos Kezdet Gyerekház szolgáltatásokat kell létrehozni az integrált térségi gyermekesély programokat megvalósító leghátrányosabb helyzetű kistérségekben, elsősorban a gettósodó, illetve a szegregátummal rendelkező településeken”. Ez azt is jelenti, hogy Gyerekházat már csak komplex, más elemeket is tartozó rendszer részeként lehet létrehozni.

A TÁRSADALMI FELZÁRKÓZÁSÉRT FELELŐS ÁLLAMTITKÁRSÁG MUNKÁJÁRÓL

TÁMOP 3.3.8

Közoktatási intézmények esélyegyenlőségi alapú fejlesztéseinek támogatása

(Forráskerete: a Közép magyarországi és Konvergencia régiókra összesen 2,0 milliárd forint, továbbá 2,0 milliárd forint a HH kistérségekben)

Célja: A konstrukció a halmozottan hátrányos helyzetű, azon belül kiemelten a roma tanulók, gyermekek **minőségi**

oktatáshoz való hozzáféréseinek biztosítását célozza, emellett támogatja az óvodába járók **arányának növelését**, valamint az óvoda-iskola átmenetet segítő tevékenységek megvalósítását.

A program további céljai: Az

iskolai integráció és felzárkózás esélyeinek növelése, a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek **korai óvodáztatásának** segítése.

A halmozottan hátrányos helyzetű tanulók iskolai felzárkózását segítő **modell értékű programok** elterjesztésének és továbbfejlesztésének támogatása.

Elvart eredmények: Az utóbbi cél a 2011-ben hazai forrásból induló – modell értékű – Iskola-háló típusú programok eredményeinek elterjesztését, illetve a programok továbbfejlesztésének, hasonló programok indításának támogatását, valamint az ilyen típusú jó gyakorlatok összegyűjtését és terjesztését szolgálja. A fejlesztés keretében kiemelt hangsúlyt kap a szülők aktív részvételének ösztönzése, amelyre legalább 4 alkalommal kell, hogy sor kerüljön. Továbbá az iskolán kívüli partneri kapcsolatok megerősítése is fontos eleme a konstrukciónak. Ilyen partnerek lehetnek például más közoktatási intézmények, civil szervezetek, nemzeti önkormányzatok. Emellett lehetőség nyílik a program keretében a közoktatási intézmény módszertani készletét és szemléletét megújító további modellértékű programok adaptációjára és továbbfejlesztésére is.

A pályázati útmutatók alapján a beérkező pályázatok száma 160–200.

A konstrukció keretéből meghirdetésre kerül egy „B” komponens, amely a közoktatási intézmények esélyegyenlőségi alapú fejlesztéseinek támogatására biztosít forrást a hátrányos helyzetű és leghátrányosabb helyzetű kistérségekben.

TÁMOP 3.3.9

A halmozottan hátrányos helyzetű tanulók iskolai lemorzsolódását csökkentő intézkedések támogatása

(Forráskeret: 4,0 + 3,5 (HH és LHH) milliárd forint)

Célja: A TÁMOP 3.3.9 számú konstrukcióban a **Tanodai programok** kertében az anyagi szükségben, rossz szociális körülmények között élő tanulók felzárkózásának segítése valósul meg, míg a **Második esély típusú programokban** a tanköteles koron túli halmozottan hátrányos helyzetű, középiskolai oktatásból kimaradt, lemorzsolódott vagy azt elhagyó fiatalok, köztük roma fiatalok középiskolai tanulmányokba való visszavezetésére, illetve az **érettségi és a piacképes szakképzettség megszerzésének elősegítésére** kerül sor.

A pályázatos program négy komponensen keresztül valósul meg:

Az „A” és a „C” komponens célja a **tanodai hálózat és tanodai szolgáltatások** fejlesztése, bővítése, a célcsoport iskolai előmenetelének és későbbi munkaerő-piaci esélyeinek javítása érdekében. Kiemelt szempont, hogy a fejlesztések olyan területekre, térségekre is eljussanak, ahol koráb-

Tanulni akarok

biakban nem valósult meg tanoda típusú fejlesztés. Szempont emellett, hogy az iskolai lemorzsolódás mérséklésében fontos szerepet játszó tanoda hálózat, tanodai szolgáltatások épüljenek be a közoktatás rendszerébe, biztosítva ezzel a fejlesztések fenntarthatóságát. A „C” komponens a hátrányos helyzetű és leghátrányosabb helyzetű kistérségek fejlesztéseire biztosít forrást.

A „B” és „D” komponens célja a halmozottan hátrányos helyzetű fiatalok között a középiskolai oktatásból kimaradt, illetőleg lemorzsolódott fiatalok középiskolai tanulmányokba való visszavezetése, ezzel összefüggően a piacképes szakmát szerzett, illetve a felsőfokú képzésbe, oktatásba bejutó halmozottan hátrányos helyzetű diákok arányának javítása – „**második esély**” típusú programok támogatásával. A „D” komponens a hátrányos helyzetű és leghátrányosabb helyzetű kistérségekre vonatkozóan tartalmaz fejlesztési forrásokat a „B” komponens tükörkiírásaként.

Elvárt eredmények: Csökken a lemorzsolódott tanulók száma, a projektmegvalósítók szoros kapcsolatot alakítanak

ki a résztvevő tanulók szüleivel, valamint a településen lévő közoktatási intézményekkel. Továbbá a program révén erősödik a kapcsolat a civil szervezet és a nemzetiségi önkormányzatok között.

A konstrukció előzménye a 2009–2011 közötti időszakban a **TÁMOP 3.3.5A – „Tanoda programok támogatása”** néven futó program. Ennek keretében **60 tanoda projekt megvalósítására került sor 1,273 milliárd forint támogatással.**

Második esély típusú programok sikeres megvalósítása esetén nő azon halmozottan hátrányos helyzetű, roma tanulók száma, akik érettségit, valamint piacképes szakképzettséget szereznek. Továbbá nő azon intézmények száma melyek pedagógiai módszertani kultúrájuk fejlesztésével alkalmassá válnak Második esély típusú programok megvalósítására.

A konstrukció előzménye a 2009–2011 közötti időszakban a **TÁMOP 3.2.1 B-09 „Második esély Gimnáziumi programok támogatása”** néven futó program.

TÁMOP 3.3.10

A hátrányos helyzetű középiskolai tanulók felsőoktatási képzésbe való bejutásának támogatása

(Forráskeret: A konvergencia régiókban 2,5 milliárd Ft, a hátrányos és leghátrányosabb helyzetű régióban 1,5 milliárd Ft)

Célja: A program a hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű, középfokú közoktatási intézményben tanuló fiatalok **közoktatásban való benntartását**, iskolai sikerességének elősegítését, ezáltal a **felsőoktatási képzésbe való bejutásának** támogatását tűzi ki célul. A program két komponensből áll, melyből a B komponensre a konvergencia régiókban a hátrányos és leghátrányosabb helyzetű kistérségek pályázhatnak.

Az iskolából való kimaradás, iskolai tanulás idő előtti befejezése, a megkezdett tanulmányok korai félbehagyása szerte a világon az érintett gyermekek/fiatalok, családjuk és **az egész társadalom súlyos gondja.** Az iskolából kimaradt tanuló nem szerzi meg a munkaerőpiacon való boldoguláshoz szükséges ismereteket, ezzel veszélyezteti saját jövőjét, hiszen **elhelyezkedésre megfelelő végzettség nélkül nincs esélye,** az iskolarendszerbe való visszalépésre, rossz döntése következményeinek visszafordítására pedig segítség nélkül kevés lehetősége van.

A lemorzsolódások gyakorisága – a tapasztalatok szerint – általában a tanulói életutak fordulójánál nő meg, ezek közül is feltűnő mértékben a középiskolába való bekerüléskor. A középiskola 1. évén kívül azonban – a megfigyelések szerint – **van még egy kritikus időszak: ez a 3. középiskolai osztály.** Ha ezen időszak alatt sikerül az iskolában tartani a tanulót, jó esélye van arra, hogy meg is szerezze a vég bizonyítványt.

Mindezekből kiindulva a konstrukció célja:

- a korai iskolaelhagyók számának csökkentése a középiskolák 11. és 12. osztályos hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulói körében,
- a középiskolai végzettséget (érettségi, szakiskolai bizonyítvány) megszerző tanulók számának növe-

lése a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók körében,

- a felsőoktatási felvételi rendszerben sikeres felvételt nyertek számának növelése hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók körében,
- hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű 11. és 12. osztályos tanulók iskolai fordulóponton való átsegítése és ezzel összhangban a lemorzsolódás csökkentése,
- hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű 11. és 12. osztályos tanulók tehetséggondozása.

A „B” komponens – hasonlóan a TÁMOP 3.3.8 és TÁMOP 3.3.9 hátrányos helyzetű és leghátrányosabb helyzetű kistérségek komponenseihez – tükörkiírásaként jelenik meg.

Elvárt eredmények: A program a tanulók alapképességeinek fejlesztése, képességeik kibontakoztatása, szociális hátrányainak kompenzálása, szüleinek bevonása, valamint pályaaorientációs tevékenységek által **hozzájárul a középiskolai lemorzsolódás csökkentéséhez;** ahhoz, hogy a **hátrányos helyzetű középiskolai tanulók középfokú végzettséget szerezzenek.** Ezáltal **elősegíti a tanulók felsőoktatási képzésbe való bejutását.** A konstrukció programjai szintjén aktív együttműködések jönnek létre a pályázó iskola és más közoktatási intézmények között, valamint iskolán kívüli szervezetek között (középiskolák, civil szervezetek, nemzetiségi önkormányzatok, roma szakkollégiumok).

A projektek eredményeként várhatóan a bevont tanulók 80%-ának javul a tanulmányi eredménye azon tantárgyak esetében, amelyek a továbbtanulás szempontjából kiemelten fontosak, ebből következően a bevontak legalább 40%-a jelentkezhetsz felsőoktatási intézményekben továbbtanulási céllal.

(TFFÁ közlése nyomán)

NEMZETKÖZI ROMANAP BÓDVALENKÉN

2013. ÁPRILIS 5-ÉN 13:30

Köszöntőt mond:

Balog Zoltán miniszter, Emberi Erőforrások Minisztériuma
Andor László uniós biztos az Európai Bizottság tagja

FELLÉPNEK:

Lakatos Mónika, Dorco Együttes, Kalamolo Együttes,
Bódvalenkei Asszonykórus, Romano Teatro,
Jihlava táncsopár

utcabál, főzőverseny, karatebemutató

OPRE ROMA!

" A Kultúra Összeköt " A Roma Kultúra Világnapja

Április 8.

MEGHÍVÓ

Helyszín: Vasgyári Községi Ház

3533 Miskolc Vasgyári u.24.

Időpont: 2013. április 08. (hétfő) 14⁰⁰

Váradi Gábor festőművész kiállítása.

Romano Teatro Cigányzenekar

Romano Teatro Színtársulat

Pfliegler Péter és Kiss
Gábor Alpolgármester
úrak

Támogatók

Varga Gergő
képviselő úr

válság | szegénység szolidaritás

Válság, szegénység, szolidaritás kérdései a Szépírók Fesztiválon

Időpont: 2012. október 10. – 2012. október 30.
2013. április 6–7.

**Petőfi Irodalmi Múzeum, 1053 Budapest Károlyi
Mihály u. 16.**

A Szépírók Társasága nagy sikerű, komoly hagyományra visszatekintő fesztiváljának középpontjában ezúttal a Válság, szegénység, szolidaritás kérdései állnak: vagyis azok, amelyek a tágabban értett jelenünk legélesebb társadalmi-szociális problémái.

Hogyan reagál minde erre a kortárs magyar irodalom? Egyáltalán: feladata-e ezekkel a kérdésekkel foglalkozni – és ha igen, akkor azt hogyan és milyen formában teszi? Mit jelent ma az irodalmi szolidaritás? A kérdések szinte vég nélkül szaporíthatók – a Szépírók Társaságának fesztiválja ezeknek akar teret és lehetőséget adni, hogy minél többféle beszédmód és írói-értelmezői nyelv megnyilatkozhasson.

Program:

SZOMBAT

14.30 *Van-e kitörés a mélyszegénységből?
– újszegénység, romák, szegregáció*
(Vezeti: **Bárány Tibor**)

A rendszerváltás veszteségeinek és a tartósan szegénységben élőknek történetei. Ezekből a sorsokból és tapasztalatokból lehet-e irodalmat formálni? Miért halott az irodalmi szociográfia műfaja? Miért nincs romairodalom, ha vannak írói, költői.

Résztevők: **Závada Pál, Jónás Tamás, Erdős Virág,
Bódis Kriszta**

16.30 *Irodalom, pénz, szolidaritás*
(Vezeti: **Szilágyi Zsófia**)

Mennyiben változtatta meg az írói stratégiákat az irodalmi mecénatúra szűkössége és a könyvpiac dominanciája? Egyáltalán: miből és hogyan él egy író? És mit jelent ma az irodalmi siker – pénzben?

Résztevők: **GreCsó Krisztián, Podmaniczky Szilárd,
Solymosi Bálint**

18.30 *Mit jelent ma szegénynek lenni?*
(Vezeti: **Józsa Márta**)

Írók, irodalmárok beszélgetése arról, hogyan változott meg a rendszerváltás után a szegénység fogalma és társadalmi jelenléte. Ezt miként erősítette föl az elmúlt évek mélyülő gazdasági válsága. És ebből mi jelenik meg a kortárs magyar irodalomban?

Résztevők: **Spiró György, Kerékgyártó István, Halász Margit**

20.00 *Felolvasás*

Kukorelly Endre, Szvoren Edina, Parti Nagy Lajos, Gergely Ágnes, Borbély Szilárd

VASÁRNAP

14.30 *A szegénység formái – határainkon túl*
(Vezeti: **Károlyi Csaba**)

A közép-európai változások az egyes országokban más-más időpontban és intenzitással zajlottak le, és így az ott élő magyar írók regényeiben is különféle módon mutatkoznak meg. Miben mások ezek a történetek, mint az anyaországban?

Résztevők: **Balla Zsófia, Grendel Lajos, Szerbhorváth György.**

16.30 *Perem, vidék*
(Vezeti: **Mészáros Sándor**)

Hogyan alakult át a vidék irodalma? Milyen helyzetben vannak irodalmi intézményei és a vidéki írók? Kell-e a vidéki íróknak a vidékről írnia? Hagyomány és újítás viszonya a vidékről való irodalmi beszédben.

Résztevők: **Darvasi László, Nagy Boglárka, Szilasi László.**

18.30 *Kivel és hogyan vagyunk szolidárisak?*
(Vezeti: **Forgách András**)

Milyen formái vannak a szolidaritásnak? Hogyan nyilvánul meg ez a művekben? Miként működik az irodalmi életben? Vagy inkább ennek hiányát tapasztaljuk, és ha igen, akkor, miért?

Résztevők: **Vámos Miklós, Körösi Zoltán, Tóth Krisztina**

20.00 *Felolvasás*
Cserna-Szabó András, Kemény István, Lovas Ildikó, Németh Gábor, Schein Gábor

Nagyidai cigányok

A NAGYIDAI CIGÁNYOK című *ExperiDance* produkció a cigány folklórt, a magyar néptánc és népzene motívumait használta fel *Arany János* vígposzának színpadra állításakor. A mű

története egy történelmi anekdotából táplálkozik, miszerint Perényi főúr cigányokkal védelmezte Nagyida várát a Habsburg seregek el-

len. Még talán diadalmaskodtak is volna, ha nem kiabálják a visszavonuló seregek után: szerencséjük, hogy elfogyott a puskaaporunk, különben...

Mulatságos történet, energetikus táncok, humor és jókedv a színpadon! Ez az ExperiDance egyik legkedveltebb előadása, a Nagyidai cigányok!

Aki még nem látta, április 11-én meglehet!

Jegyvásárlási lehetőség itt:

http://bit.ly/nagyidaiciganyok_aprilis

ROMA KONCEPT

Kiállítás nyílik a Nemzetközi Roma Napon 2013. április 8-án

A Roma Koncept kiállítás alkotásai ahhoz az elgondoláshoz köthetők, hogy a roma művészet már nem csak a tárgyak, és nem csak a jó ideje megszokott, elnevezésen alapuló paradigmákon belül képes művészetet létrehozni. A művészek a gondolatok, ötletek és koncepciók világába invitálják a nézőket, és ebben a nem tradicionális, (mű)tárgyak nélküli világban a tudatosság új szerkezeteivel kísérleteznek. A valós tárgyak szférájától való eltávolodás a gondolatiság felé, a roma öntudat új, filozófiai dimenzióit nyitja meg, és a roma önmegvalósításhoz és önérzethez kapcsolódó asszociációk végtelen változatát hozza létre.

A *Csokonai Lili* művésznévén, elsőként a *Gallery8*-ban bemutatkozó, fiatal képzőművész a *Mi roma aktivistánk* című installációjában, egy kedvesen berendezett üvegalutakában élő fekete egér hétköznapijait mutatja be, aki a nyomasztó Árpád-sáv hátter előtt éli életét. Néha beszáll saját használatú mókuskerekébe, hogy meghajtsa a rajta szereplő „I have a dream” feliratot.

Kővári József Borz magán-hőseinek cserélhető arcárait állítja ki, azoknak a hétköznapi embereknek a munka közben elkapott pillanatait, akiket Vándormozi-beli munkája során ismert meg.

Galyas Gyula CMÖ feliratokat gyűjt. Lefotózza és térképre helyezi őket, hogy mindenki tudja hol lelhetők fel a város rasszizmust leleplező szegényfoltjai.

Omara Ha újra kezdeném című alkotása – az emlékezet kék színeivel és lebegő formáival – intim vallomás a második esély iránti vágyról.

Megtekinthető: 2013.04.08.–2013.05.15.

Felelősen a cigány–magyar együttélésről

Lezárult a Magyar Katolikus Újságírók Szövetségének Fehéren: Feketén – Felelősen a cigány–magyar együttélésről címmel kiírt fotópályázata. Eredményhirdetés és díjátadó a ha-

sonló címmel rendezett konferencián lesz 2013. április 12-én, pénteken 12.30-kor az Ötkert

klubban (1051 Budapest, Zrínyi utca 4.). A zsűri által válogatott anyagból szabadtéri kiállítás nyílik április 12-én a Millenáris Parkban, mely május 3-ig lesz látható. Megnyitót a konferencia keretében tartanak, a kiállítás aznap reggeltől tekinthető meg.

Az előadók között lesznek: *Dr. Kovács Zoltán*, társadalmi felzárkózásért felelős államtitár, *dr. Beck Zoltán* romológus, a 30Y frontembere, *Forgács István* szociológus, *Orosz Zoltán Mihály* Érpatak polgármestere, valamint *Száraz Miklós György* író. Fővédnök: *Dr. Székely János* esztergom-budapesti segédpüspök, a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia romapasztorációs bizottságának elnöke.

A könyvek szeretete

Amikor olvasunk egy könyvet, újra láthatjuk a szülőfalunkat körülölelő tájakat, ismeretlen emberek bőrébe bújhatunk, izgulhatunk a hősért, mi is megvívhatunk az el-lenséggel.

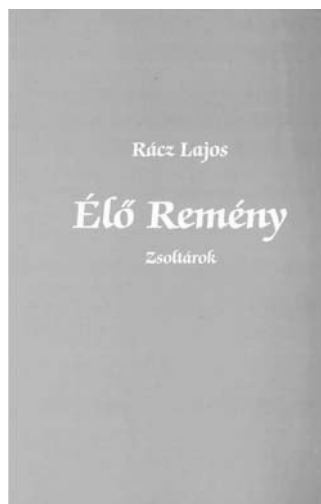
Ön is szeret olvasni? Az alábbi könyvek számos témát érintenek. Kultúrák találko-zása ez, legyen szó zenéről, hagyományról, meséről...

Rácz Lajos:

Élő remény – Zsoltárok

Rácz Lajos kétségtelen nagy tehetséggel megáldott költő. Zsoltárai szerencsésen ötvözik a roma kultúra leg-nemesebb hagyományait a Biblia képi és jelképi világá-val. Rácz Lajos élénk színei olyanok, mint a cigánylá-nyok suhogó tarka szoknyái, gondolatai viszont olyan mélyek, mint a rejtélyes te-remtmény, az ember titkai. A versek nagyszerűsége azon-ban nem csak ebben áll. Minden művész próféta és látnok is egyben, aki képes kifejezni a kifejezhetetlent, megragadni a megragadhatatlant és láthatóvá tenni a lát-hatatlant. Rácz Lajos a hívő lélek prófétája. Megtiszteltetés számomra, hogy Rácz Lajos e munkáját én ajánlhatom a tisztelt olvasó figyelmébe.

(Görbicz Tamás – *Szolnok*, 1999)

lenné, s főleg(!) hiteltelenné válik. Ezt akarjuk? Mire, kikre építjük a jövőnket? ....

Már merünk gondolkodni, s véleményünket hangosan is megfogalmazni. Mert valójában sorstudatára ébred a ci-gányság és az őket képviselő önkormányzatok.”

(*Sóstófürdő*, 1998)

Kalmár Ilona:

Előttünk angyalok jártak...

A hajnal fénysöprűi már kezdték oltogatni a csillagok lámpásait. Egy nyugtalan madár röppent fel a szikla-hasadékból. Zsiga is felriadt. Hirtelen nem tudja, hol is van. Itt aludta végig az egész éjszakát?

Felült. Mellette volt a baltája és a kasza. Nagyot nyújtózott. Valahonnan víz-csobogást hallott. Felugrott, hogy megkeresse. A víz az erdőszéli szikla hasadékból zubogott. A frissessége új erőt adott neki. Hozzákezdett a kaszáláshoz. Az égen egy-egy báránnyelű őszkált. Az egyiknek angyal formája volt. Letette a kaszát.

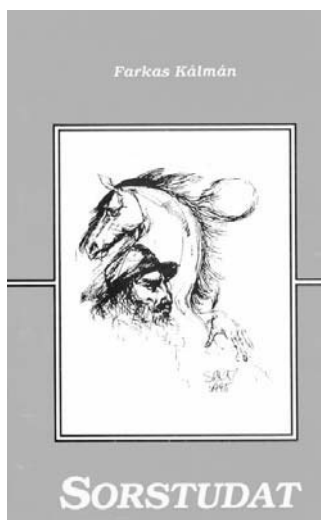
„Hogy is volt csak az az írás, ott a Bibliában?

Előttünk angyalok jártak... vagy ilyesmi?”

Megtörölte izzadt homlokát. Aztán újra nekiveselkedett. Mire a nap kibújt a sziklák mögül, már a felével készen is volt. Leült pihenni.

„Lehet, hogy én most az angyalok földjét kaszálom?!”

(*Budapest*, 1998)

Farkas Kálmán:

Sorstudat

„... ki kíváncsi, vagy kíváncsi-e egyáltalán valaki a cigányságnak a múltját, hagyományait őrző, ápoló, a mának és a jövőnek is ér-demben valamit nyújtó véle-ményére? Mert ha nem, nincs jövőnk! Minden nép, nemzet, nemzetiség, s így a cigányság is a múltjából épít-kezik, s az, aki ezt nem be-csüli, nem értékeli, gyökérte-

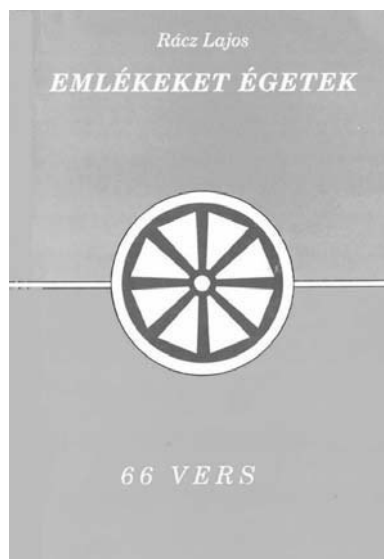
Rácz Lajos:

Emlékeket égetek – 66 vers

„Verseimben olyan lét-igazságokat boncolgatok, ame-lyek leírva olykor harsánynak tűnhetnek, de így hiteles az a

gondolat-tartomány, amelyet megosztani kívánok veletek – írja a költő, mintegy vallomásszerűen.

A cigány kultúrát átmeneti a jelenbe egyébként sem könnyű feladat, de az általa oly sokszor emlegetett gyökerek (amelyekről több versében is ír) erőt és elszántságot adnak a versekhez, amelyek magyarul szólnak hozzánk egy körülöttünk, átlagos hétköznapijainkban is meglevő, de általunk mégis alig-alig ismert világ mélyéből.

Rácz Lajos kettős identitása belső konfliktusából tehetsége segítségével szükség-

szerűen kerül ki győztesen és katartikusan, egyértelműen képviselve saját népének sorsát. Egy népnek csak kultúráján keresztül lehet megismerni, és önmagát e kultúra zászlóvivőjének tekinteni. A mindig egyéni hangzású versek más szemszögből, egy más módon tekintenek a világra, megosztva az olvasóval azt a benső tisztaságot, lendületet és olykor keménységet is, amelyet – vállalva a népe sorsát – költőjük képvisel.

(Budapest, 1994)

Farkas Kálmán: Korona nélkül

Júdás elárulta, Péter megtagadta Őt, a Mestert, aki asztalához hívta tanítványait, s megosztotta velük étvét, italát. S megbocsájtotta vétkeiket.

Ez a krisztusi erkölcs és magatartás kísérje életutunkat, s azt kívánom, legyen erőnk, hitünk, s tartásunk a megbékélésre, a megbocsájtásra, és **Gandhi**-féle szellemiségű tolerancia a másik felfogásával szemben, ahhoz pedig mélységes intelligencia, hogy végre elismerjük egymást annak és olyannak, amilyenek vagyunk, s el is fogadjuk a kinyújtott kezét, a másik hívását, ha egy asztalhoz szólít bennünket a kötelesség, a történelem.

(Budapest, 1996)

Farkas Kálmán:

Elsorvasztott mozgalom

„Több antológiában is szerepelt írásaival. Ilyen volt például a Szülőföldünk, Szabolcs-Szatmár (1985), vagy a Csak a gyökér legyen erős! (2001). Önálló kötetekkel is rendelkezett, amelyek részben emlékiratainak, részben kiemelkedő közírói munkáinak válogatásai. E legutóbbi időben szépirodalmi alkotásaik is öregbítették a hírnevét.

Főbb művei: Értetek kiáltok (esszék, riportok) 1992.; Korona nélkül (politikai esszék) 1996.; Sorstudat (esszék) 1998.; Csisznyi-kői cserepek (elbeszélések) 1998.; Roma holt lelkek (cigány humoreszkek) 1999.; Fekete nap (publicisztikák) 2000.; Elnémult hegedűk (memoár a Csisznyi-kői zenészekről) 2000.; Mosoly és párbeszéd (esszék, publicisztikák) 2001.; Gordoni ceruzarajzok 2001.; Jegyző a Csisznyi-kőből és Randevő a templomkertben (memoár és kisregény) 2002.; Ember a viharban és Boldogtalanságra ítélve (memoár és kisregény) 2003.

Pontosan fél évszázada ő lépett a cigányok közül elsőként arra a gyötrelmes pályára, amit többnyire csak újságírásnak neveznek. Újságírásnak, holott – s ezt **Farkas Kálmán** írásaiból is megismerhetjük – az igazi publicisztika mindig több ennél. Ha kell lélekgyógyászat, ha kell hadba hívó szózat, ha kell életbölcselet, ha kell ismeretterjesztés, ám ha arra van szükség konok korholás, vagy vádirat a történelem asztalára. Az igazi újságíró sorompó-, ablak- és ajtónyitogató. A társadalom élő – és folyamatosan szót emelő – lelkiismerete. Farkas Kálmán ezt a tövises tisztelet több mint ötven esztendeig töltötte be makacs becsülettel. (Gerinctörő, gerinchajlító időkben is!)

(Hegedűs Sándor – Szolnok, 2004)

Kedves Olvasónk!

Bizonyára Ön is olvasott már olyan könyvet, amely maradandó élményt jelentett az Ön számára. Ha szeretné másoknak is ajánlani, szívesen várjuk levelét. Ossza meg gondolatait, érzéseit, azt, hogy milyen emlékek jutottak az eszébe a könyv olvasása közben. Írja le, miért ajánlja a könyvet másoknak is.

Várjuk levelét szerkesztőségünk címére!

Üdvözlési formák két oláh cigány közösségben (3. rész)

Hazánkban a cigányság legnagyobb kétnyelvű csoportja a cigányul és magyarul beszélő népesség. Az oláh cigány nyelvjárás két aldialektusát beszélők két üdvözlési formáit szeretném ismertetni, mint az egyén és közösség kapcsolatát és a csoport azonosságtudatát jelképező cselekedeteket.

Az érkezéshez fűződő üdvözlési formák esetében különbséget kell tennünk a naponta előforduló találkozások között. Az előző esetben nincs kötelezően meghatározva az érkezőtől elvárt köszönési forma, ez általában a napszakhoz igazodik. Itt kell

mutatja, hogy ezek a köszönési formák a közösség számára szimbolikus jelentésűek. A két cigány csoport – mint korábban már volt róla szó – csaknem zárt közösséget alkot, a munkán kívül az őket körülvevő nem cigány közösséggel szinte

normák megszegését ezen a téren a csoportból való kiválasztási törekvésnek értékelik, ebből ered az ilyen magatartás elítélése.

Örömteli családi ünnepeken vagy a gyakran spontán módon kialakult társaságokban az érkezők Devlesza arakhav tumen! (Istennel találak benneketek!) köszönésére a válasz: O Del andasz tut! Ami magyarul az Isten hozott köszönés megfelelője.

Családi ünnepeken a rokonság nagyobb csoportokban érkezik, elől a férfiak, utánuk az asszonyok és a gyerekek. Az érkező férfiak a rég nem látott rokonokkal kezdet fognak, megölelik, megcsókolják egy-

mást. Az asszonyok összeölelkeznek, összecsókolóznak. Ha naponta találkoznak, az üdvözlésnek ezek az elemek elmaradnak.

A fentiekől eltér a virasztóba érkezők köszönése: Maj lasi ratyi te del amen szunto Del!

– Jobb estét adjon nekünk a szent Isten!

Devlesza arakhav tumen!

– Istennel találak benneketek!

O Del te jertol amare mulesz!

– Az Isten bocsásson meg a halottunknak!

A többiekkel szembeni kötelező udvariasság megkívánja, hogy az összegyűlteket csak rövid időre is elhagyó elköszönjön társaitól. Ilyenkor ezt mondják:

Devlesza mukhav tumen!

– Istennel hagylak benneketek!

Pacasza mukhav tumen!

– Békével hagylak benneketek!

A válasz már különböző:

Devlesza! – Istennel!

Zsa Devlesza!

– Menj Istennel!

A társaságba visszatérő újra köszönti az egybegyűlteket az Istennel találak benneketek formával, amire a válasz: Isten hozott! A társaságból való rövid távozás köszönési formái csak a férfiak által gyakoroltak, a ők rövid távozásai észrevétlenek kell hogy maradjanak.

A társaságból végleg távozóknak köszönése napközben:

Asen Devlesza!

– Maradjatok Istennel!

este:

Te Del tume o Del lasi ratyi!

– Adjon az Isten jó éjszát!

A válasz:

Zsa/zsan Devlesza!

– Menj/Menjetek Istennel!

megemlíteni, hogy a falvakban élő másáriknál sértés, ha a házba lépő leveszi a kalapját. Nincs itt halott! – mondják neki. A lovárik már az általánosan gyakorolt szokást követik. Társas összejövetelkor a közösség megköveteli a hagyományos köszönési formák alkalmazását és megveti, elítéli azokat, akik nem alkalmazkodnak az előírt viselkedési szabályokhoz. Ez a reakció azt

semmilyen kapcsolatban nem állnak. Ez kohéziós erő, amit erősít az is, hogy csak a cigány csoportok belső értékrendje – ami jelentősen eltér a nem cigány környezetétől – erősíti tagjai önbecsülését. Ezek a tényezők magyarázzák erős érzelmi kötődésüket közösségeikhez. A csoporthoz tartozás kinyilvánítását jelképezik a hagyományos, kötött szövegű köszönési formák is. A

A vendégek távozásakor a lováriknál az a szokás, hogy a férfi vendég esetében csak a férfiak, a férfiak és nők távozásakor pedig a háziak közösen kísérik ki őket. A falvakban élő másáriknál csak a fiatalabb generációnál tapasztalható ez a viselkedés.

Egymás köszöntésének egyéb alkalmai is vannak a közösségi együttlét öröme – amelyre **M. Stewart** is utalt –, a közösség és a közösségen belül egymás tisztelete fejeződik ki azokban a viselkedési formákban, amelyek az énekléshez, tánchoz valamint az ivási szokáshoz fűződnek.

A lassú dalok megkezdése előtt engedelemkérés és a dal befejezésekor mondott jókívánságok mindkét oláh cigány csoportban ismertek. **Bari Károly** csácsbozsoki lakodalmi gyűjtése alapján írta le ezt a szokást.

M. Stewart gyűjtötte az alábbi beköszöntő szövegét: „Engedelmo mangav szavorezenendar, sa jerton ma, te phenav tumenge jekh csácsi v orba! (Engedelmet kérek mindnyájatoktól, bocsássatok meg, hogy elmondjak nektek egy igaz beszédet!)

Amire a válasz: Kész! (ti az engedelem)

A dal végén a T’aven bahhtale! (Legyetek szerencsések!)

Válaszként a T’avesz vitu! (Légy te is!) fordulatok az általánosak.

A lovárik szerint az „igaz beszéd” kifejezést az énekléssel kapcsolatban csak más cigány csoportok használják. Ők a dal megkezdése előtt a következőket mondják:

„Engedelmo mangav szavorezenendar, sa jerton! (Engedelmet kérek mindnyájatoknak, bocsássatok meg!

A többiek erre így válaszolnak:

Devlesza! (Istennel!)

Az éneklő dal befejezése után köszönti a közösséget:

Del o del pe szasztymasze te szavorezenenge!

(Adj a Isten mindnyájatoknak egészségére!)

Kovalcsik Katalin a szlovákiai oláh cigányok körében folytatott gyűjtésének dalanyagát a beköszöntőkkel és a dalvégi jókívánságokkal együtt tette közzé. Az ottani lovárik a dal megkezdése előtt többnyire a Sa jerton, t’engedinasz, te kerav tumari voja! (Bocsássatok meg, engedjétek meg, hogy a kedvetekre tegyek!) formát alkalmazzák.

Az éneklés végén a társaság köszöntésének különböző változatai vannak:

Pe sukare szasztymasze! – Jó egészségetekre!

Tumara sukara patyivake! – A szép tisztességetekre!

A dalt éneklő engedelemkérése és a többiek beleegyezése a dal elmondásában az éneklést közösségi eseménnyé teszi, amiben mindenki részt vesz. A közösség ellen vét, aki bármi módon (oda nem illő beszéd, ivás, mozgás stb.) zavarja az éneket. Nem mond ennek ellent az, hogy az énekes által erőteljes gesztikulációval kísért előadásban jelenlévők is bekapcsolódnak. Közbeszólásaik vonatkozhatnak az elmondott történetre, de lehetnek az előadással kapcsolatos utasítások is (pld. Adj a dalnak életet!)

Az énekléshez fűződő szokásokhoz hasonló funkciójú a férfiak táncát megelőző beköszöntő, amit kalapjukat kissé megemelve tesznek nyomatékosabbá:

Engelmo mangav! (általános)

– Engedjétek meg!

Sa jerton, khelav! (lovári)

– Bocsássatok meg, táncolok!

A hagyományos cigány közösségekben sosem táncolnak valakennyien, mégis az egész közösség részt vesz a táncban, körülállva táncoló

párt. A táncolók váltják egymást, a táncot befejező férfi megköszöni a figyelmet a táncra iránt:

Naisz Tumenge!

(Köszönöm Nektek!)

Az ivási szokásoknak is megvan a rituális rendje, aminek tartalmát szigorúan meghatározott viselkedési formák teszik ki. Kocsmában a társaság legfiatalabb tagjának kell először rendennie, amit a többiek viszonzanak. Ebben az esetben az italt rendelő köszönti először a társaságot, háznál történő összejövetel esetén pedig a házigazda. Poharát felemelve mondja: Legyetek szerencsések! Aki legelőbb végzett az ivással bevárja a többieket, majd egészségükre kívánja az italt! Egészségetekre! Minden koccintás előtt legalább kettő, a nemzetség és a család tagjaira is kiterjedő jókívánságnak kell elhangzania egy-egy részvevőtől. A hangulat emelkedésével már összeölelkezéssel, egymás megcsókolásával is kifejezik egymás iránti szeretetüket.

Üdvözlési formák változása

A két oláh cigánycsoport üdvözlési formáit vizsgálva megállapíthatjuk, hogy az üdvözlési formák rendszere azonos. Egyetlen eltérés van, ami a zártabb közösségekben élő másárik hagyományörzését mutatja, ez az ének előtti engedelemkérésben az „igaz beszédre” való hivatkozás. A másárik lassú dalai, a keservesekhez hasonlóan, az egyén életéről, bánatáról szólnak. A lováriknál e dalok szövegének nagyobb mértékű rögzülése figyelhető meg.

A felgyorsult életritmus, a gyakran használt köszönések rövidülést:

Asen Devlesza! helyett Devlesza!, a személyhez szóló köszönési formák he-

lyett az általános alakok Lasi ratyi te del o Del! – használatát eredményezi.

Az oláh cigányok beszédében a magyar és cigány nyelvhasználati köre, a kommunikációban betöltött szerepe alapvetően eltér egymástól.

Az oláh cigányok mobilitási lehetőségeinek szűk köre, a többségi társadalomban elfoglalható helyük alacsony presztízse, a saját közösségükhöz való kötődést erősítő tényezők, mivel számukra csak az e közösségen belüli státushoz kapcsolódó szerep ad önbecsülésre lehetőséget. Ez a magyarázata annak, hogy az oláh cigány csoportokban az egyén szempontjából nagy jelentőségű a közösséghez való tartozás és ez viselkedésében – így a csoport összetartozás-tudatát kifejező üdvözlési formában is – kifejezésre jut.

A csoportokon belül ennek következtében nem változnak meg jelentős mértékben a hagyományos üdvözlési formák. A kis létszámú közösségek viselkedését a nem cigány környezet jelentősebb mértékben befolyásolta, ez különösen a nonverbális viselkedés terén mutatható ki: kalaplevétel a házban, a vendégek kikísérése, stb. A viszonylag zártabb cigány közösségekre is hat – különösen a fiatalokra – a tömegkommunikáció és az oktatás. Ezzel magyarázható, hogy bár a gyerekeknek régebben nem volt egymás köszöntésére üdvözlési formájuk, ma már egymás között mindkét vizsgált közösségben az általánosan használt köszönési formákat alkalmazzák.

Bódi Zsuzsanna

*Cigány néprajzi tanulmányok
Magyar Néprajzi Társaság, Bp.
(2003) 104-109. o.*

– vége –

Hiti bankó, üsd bankó!

Eperjessy Jenő gyűjtése

Volt egyszer egy, igen-igen szegény ember. Nagy családja volt, körülbelül olyan nyolc-tíz gyereke volt neki. Annyira szegény volt, hogy csak szalmával tudta befedni a kis házikóját. egyszer nagy vihar jött, hát a szél lehordta a háztetőről az összes szalmát. Azt mondja a feleségének:

– Nem elég a szegénységem – azt mondja – hát most még a szalmámat is elhordta a szél. Én elmegyek és kárpótlást kérek tőle. Addig megyek, amíg nem találkozok a Széllel.

Hát útnak is indult. Tudja a jó Isten, meddig, addig-addig elment, míg oda nem ért a Szél édesanyjához.

– Hú! – azt mondja – még keresztény ember előttem nem volt. Hát, mit kórízszálz te erre szegény ember?

– Én semmi mást, a Széllel akarok beszélni és kérem a kárpótlást, mert lehordta a háztetőmről a szalmát. Nem veszi figyelembe, hogy hány gyermekem van, és nem tudok nekik kenyeret adni? Most még nagyobb veszteség fogja várni őket – azt mondja, megfagynak ott abban a kis viskóban meztelenül a gyermekeim! Kérek a fiadtól egy kis kárpótlást.

A Szélnek az anyja a szegény embernek adott szállást. Megsajnálta. De alig megtörtént ez, jajgatni kezd az öregasszony:

– Jaj, jaj! Már itt is van, már jön is a fiam!

Amikor hazaért a Szél mindjárt megérezte a szagát, hogy ott van egy ember, egy keresztény ember. De igen kunyormált a Szélnek az anyja a fiának, hogy ne bántsa, mert szegény ember és igen szép szavakkal fordult hozzá. Kárpótlást szeretne kérni azért, mert a háztetőt elvitte a Szél. Hát reggel fölkelt a szegény ember, illedelmesen, tisztességesen köszönt, és meg-

kérte a Szélt, hogy szíveskedjen neki kárpótlást adni, mivel lehordta a házáról a szalmát. Mert hát, nincs miből tervezzen, hogy másik fedelet húzzon a házára. És nagy családja van.

– Na, hát akkor jól van – azt mondja – adok neked kárpótlást bőven. Adott néki egy birkát, odaadja néki a birkát és azt mondja:

– Menj ezzel a birkával haza, a gyerekeket mosdassa meg – azt mondja – az édesanyjuk, és fogják körül a birkát és szépen imádkozzanak. Te pedig mond néki három szóval: „Rázd,

sik birkát neki. hazament szépen a birkával a szegény embör és imádkoznak:

– „Rázd, rázd, birgicám!”

Hát nincs pénz egyáltalán.

– Hát én belőlem bolondot csinált a Szél? Én visszaviszem a birkát.

Fölkapta a nyakára, irány, megyen vissza, de útközben megint betér a komájához.

– Hát komám nem jó ez a birka. Visszaviszem.

Hát ugye a kocsmáros nem szólt semmit sem. A szegény ember visszavitte a birkát a Szélhez.

– Jól van – azt mondja – tegye le. Itt van helyette ez a kis asztalka. Ha hazavitte az asztalkát, mondja neki azt: „Terülj asztal, inni, ennivalót!” Az asztalon minden jó lesz, ami csak létezik – azt mondja a Szél. Ha pedig lenn elég volt, akkor mond azt: „Zárom asztalkám!” Akkor eltűnik róla az étel meg az ital, szóval az ennivaló, ami emberhez illő.

Útközben megint betér a komához. Hát ezt az

asztalkát is elcserélte a nagylány. A szegény ember ezt is visszaviszi, ezt a kisasztalt. A szállás ott van mindig a komájánál.

– Na, most azt mondja neki a Szél:

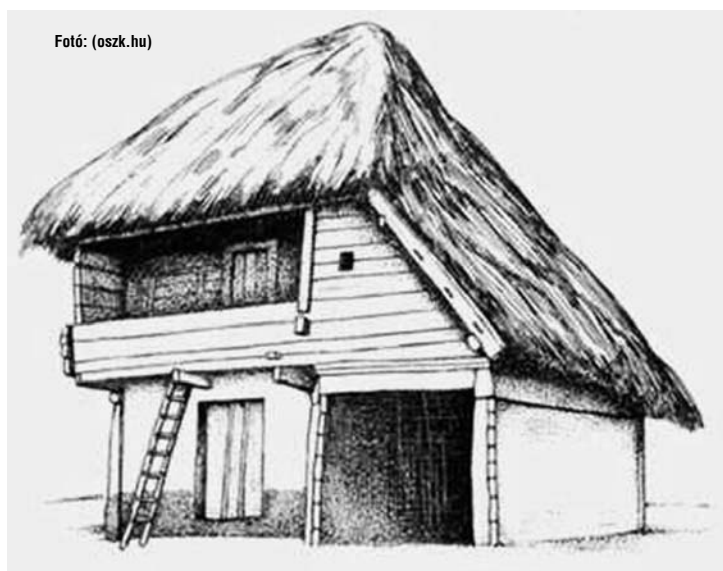
– Idefigyeljen! Maga hol szokott szállásolni?

– Kérem – azt mondja – a keresztkomámnál.

– Jól van. Itt van – azt mondja – ez a bankó, csak annyit mondjon neki: „Hiti bankó, üsd bankó!”

Hát jól van, visszafelé is a komájához megy, ahol ő szokott szállásolni.

– Hát – azt mondja – komám, most ezt kaptam. Ezt a botot. Ennek nem kell mást mondani „Hiti bankó, üsd

rázd, birgicám!” Hullani fog a gyapjújából a pénz. Amikor elég lett a pénz – azt mondja – szólj neki, hogy „Elég volt birgicám!”

Közben ennek a bácsinak, ennek a szegény embernek volt útközben egy keresztkomája. Az meg jó módú, kocsmáros volt. Oda menetelkor is ott szállásolt, visszafelé is ott szállásolt a keresztkomájánál, Ennek a kocsmárosnak volt egy nagy, férjhez menő lánya. Több családja se volt, egyes lány volt. Hát ugye odaért, mint szegény ember elmondta, hogy ő mit kapott a Széltől. Be is mutatta a birkát, hogy mit tud csinálni a birka. Ő arra gondolt, hogy azt a pénzt ott is hagyja a keresztkomájának, örömeiben. Eközben a nagylány a birkát kicserélte. Adott egy má-

bankó!” Ha elég volt, akkor azt kell neki mondani: „Földre bankó!” Akkor megáll a bot. De mindjárt be is mutatam.

De aztán be is mutatta. – „Hiti bankó, üsd bankó!” – elkezdte az a kocsmáros meg a lányát verni.

– Jaj, jaj – jajgatnak – itt a birka, itt az asztal! Vidd!

– De csak üsd bankóm, üsd!

Elverette őket annyira, hogy hát már a földön feküdtek. Na, akkor azt mondja:

– „Földre bankó!”

Így visszakapta a birkát, és az asztalt, meg a bankó is megmaradt neki. Szépen hazavitte, és nagyon boldogan élte az életét.

Hát ez nem hosszú mese, ha hosszabb volna a macskafarka, a mese is hosszabb volna.

Köszörűs meg a nyúl

Volt egyszer egy öreg köszörűs. Hátán vitte a ládáját, amibe a szerszámok voltak. Ment, mendegélt, a nagy melegségben elfáradt. Ledőlt egy akácfa alá, az árnyékba pihenni. A ládáját letette. Arra jött egy kis nyúl. Fogta a ládát, felvitte a fára. Egyszer csak felébred az öreg, keresi a ládát. Látja, hogy az fent van a fa tetejében. Kérte a kis nyulacskát, hozza le, mert ő nem tud már felmászni érte.

– Lehozom én, ha csinálsz egy csengőt a fülembe, olyan fülbevaló félet. A köszörűs megcsinálta a csengőt, a nyúl lehozta a ládát. De nem sokáig örült a nyúl a csengőnek, mert meghallotta a kutya. Megzavarta a nyulat, a csengő fennakadt a bokorban.

Kérte a kis nyúl a bokrot, adja neki vissza a csengőjét. A bokor azonban nem adta vissza a csengőjét.

– Ha nem adod vissza, hívom a tüzet, az majd megéget és visszaadod a kis csengőmet.

Szalad a kis nyúl a tűzhöz:

– Kérlek, tűz, égesd meg a bokrot, mert nem akarja visszaadni a csengőmet.

– Nem érek most arra rá, más dologom van.

– No, ha nem égeted el a bokrot, akkor hívom a vizet, hogy oltson el téged. Szalad a kis nyúl a vízhez: kérlek, oltsd el a tüzet. A tűz nem akarja

elégetni a bokrot, a bokor nem akarja visszaadni a kicsi csengőmet.

– Nem érek én arra rá, más dologom is van.

Megharagudott a kis nyúl és azt mondta:

– Ha nem mész tüzet oltani, akkor elhívom az ökröt, hogy igyon meg téged.

Szalad a kis nyúl az ökrökhöz:

– Kérlek ökör, idd meg a vizet. A víz nem akarja oltani a tüzet, a tűz nem

– Kérlek benneteket, lőjétek meg az ökröt! Az ökör nem akarja meginni a vizet, a víz nem akarja eloltani a tüzet, a tűz nem akarja megégetni a bokrot, a bokor nem akarja visszaadni a kis csengőmet.

– Nincs arra időnk, más dologunk van most nekünk.

– Hát, ha nem mentek az ökröt meglőni, akkor elhívom az egereket, hogy rágiának el benneteket.

Szalad a kis nyúl az egerekhez:

– Kérlek benneteket, rágiátok el a puskákat. A puskák nem akarják meglőni az ökröt, az ökör nem akarja meginni a vizet, a víz nem akarja oltani a tüzet, a tűz nem akarja megégetni a bokrot, a bokor nem akarja visszaadni az én kis csengőmet.

– Nem érünk mi arra rá, más dolgot kell csinálni.

Mérges lett a kis nyúl:

– Hát, ha nem mentek puskát rágni, akkor elhívom a macskát, hogy egyen meg benneteket.

Futott a kis nyúl a macskához. A macska éppen éhes volt. Ugrott mindjárt, hogy megfogja az egereket, de azok nem várták be a macskát, futottak el rágni a puskát, a puskák

mentek ökröt lőni, az ökör szaladt vizet inni, a víz szaladt tüzet oltani, a tűz szaladt bokrot égetni, a bokor visszaadta a kisnyúlnak a csengőjét.

A kis nyúl meg a fülebe akasztotta a csengőt és elfutott. Ha csengős nyulat lát valaki, ő volt az.

akarja égetni a bokrot, a bokor nem akarja visszaadni a kis csengőmet.

– Nem érek én arra rá, más dologom van – így talált mindenféle kifogást.

– No, ha nem iszod ki a vizet, elhívom a puskákat. Azok meglőnek téged. Elszalad a kisnyúl a puskákhoz:

Pályázati felhívás gyermekek és fiatalok közösségeinek és ifjúsági civil szervezetek rendezvényeinek (kiemelten tábor) támogatására

Határidő: 2013. április 29.

A pályázat kódja: IFJ-GY-13-B

A Gyermekek és Ifjúsági Alapprogram Tanácsa megbízásából a Nemzeti Család- és Szociálpolitikai Intézet (továbbiakban: Pályázatkezelő) a Gyermekek és Ifjúsági Alapról, valamint a Nemzeti Gyermekek és Ifjúsági Közalapítványról szóló 1995. évi LXIV. törvény, az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény (a továbbiakban: Áht.), az államháztartásról szóló törvény végrehajtásáról szóló 368/2011. (XII.31.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Ávr.), az európai uniós versenyjogi értelemben vett állami támogatásokkal kapcsolatos eljárásról, és regionális támogatási térképről szóló 37/2011. (III.22.) Korm. rendelet, valamint a Gyermekek és Ifjúsági Alapprogram és Regionális Ifjúsági Irodák működéséről szóló 2/1999. (IX.24.) ISM rendelet alapján nyílt pályázatot hirdet gyermekek és fiatalok közösségeinek és ifjúsági civil szervezetek rendezvényeinek támogatására.

A pályázat támogatni kívánja:

a gyermek- és fiatal korosztály részére és aktív részvételével – kizárólag Magyarország területén – megvalósuló érték-központú és értékteremtő rendezvényeket, amelyek szerkesztésben illeszkednek a gyermek és ifjúsági közösségek, szervezetek szakmai tevékenységébe, munkájába, továbbá hozzájárulnak a gyermek és ifjúsági kezdeményezések megvalósulásához, a közösségek erősítéséhez, a haza és a lakóhely szeretetére nevelnek, biztosítják a szabadidő hasznos eltöltését és hozzájárulnak a fiatalság egészségmegőrzéséhez.

A pályázatok támogatására 107 000 000,- Ft áll rendelkezésre.

A pályázatok benyújtásának határideje:
2013. április 29.

Milyen kérdést intéznék a miniszterekhez, ha képviselő lennének?

pályázat gyerekeknek

Az Országgyűlés és a Nemzetközi Gyermekekmentő Szolgálat pályázatot hirdet gyermekintézmények számára a Gyermek Világnapja alkalmából. A nyertes gyermekek részt vehetnek a 3. Gyermek- és Ifjúsági Országgyűlés ülésén a Parlamentben.

Pályázni egyénileg, illetve 20 fős csapatokkal lehet, 8–18 év közötti fiatalok részvételével.

A pályázat formája: a tervezett kérdések leírása és azok indoklása, min. egy A4 oldal terjedelemben, elektronikus vagy postai úton benyújtva.

A pályázat beérkezési határideje: 2013. június 3.

JELIGE: „Ha képviselő lennék...”

Postacím:

1066., Budapest Teréz krt. 24.

vagy e-mail: ngysz@gyermekmento.hu

A nyertesek kiértesítési határideje:
2013. szeptember 4.

A pályázatokkal kapcsolatos részletes információ
a www.gyermekmento.hu weboldalon található.

További információ:

Pethő Zsófia

Nemzetközi Gyermekekmentő Szolgálat
telefon: +36 1 475 7027, +36 30 436 37 67
e-mail: petho@gyermekmento.hu

Április 22-ig lehet jelentkezni a középsikolák a hátrányos helyzetű fiatalok továbbtanulását segítő pályázatra

Az Emberi Erőforrások Minisztériuma (EMMI) április 22-ig meghosszabbította annak a 4 milliárd forint összértékű pályázati programnak a jelentkezési határidejét, amely hát-

rányos helyzetű fiatalok felsőoktatásba való bejutását segíti elő. A program a hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű, középfokú közoktatási intézményben tanu-

ló fiatalok közoktatásban való benntartását, iskolai sikerességének elősegítését, és a felsőoktatási képzésbe való bejutásának támogatását tűzi ki célul.

Az Új Széchenyi Terv keretében elindított pályázaton szakiskolák, gimnáziumok, szakközépiskolák, diákotthonok és kollégiumok, valamint fenntartók indulhatnak. A projekt a közép fokú intézmények fejlesztésén keresztül hozzásegíti a tanulókat a közép fokú végzettség megszerzéséhez és a továbbtanuláshoz.

A pályázat valódi lehetőséget nyújt a felsőoktatásba való bekerülésre például oly módon, hogy a felsőoktatási intézményekkel teremtett közvetlen kapcsolat révén ösztönzi a továbbtanulásra a diákokat. A programmal azoknak nyújt tanak segítséget többek között főiskolás mentorok bevonásával, akik nem rendelkeznek elegendő szülői háttértámogatással.

A fiatalok egyéni fejlesztést kaphatnak, megismerkedhetnek diplomát szerzett roma fiatalokkal, roma szakkollégiumok tagjaival, vagy olyanokkal, akik már elhelyezkedtek a munka világában, de lehetőségük lesz egyéni előkészítőre, mentoruk segítségével korrepetálásra járni. A nyertes pályázók felvehetik a kapcsolatot más intézményekkel (nyílt nap szervezése), hálózatot hozhatnak létre, így a szakembe-

rek a jó gyakorlatokról is konzultálhatnak, megismerhetik és átvehetik egymástól a már bevált módszereket.

A támogatott pályázatok várható száma maximum 175, így a programban részt vevő tanulóké maximum 8050 fő. A pályázatok benyújtására **2013. április 22-ig** van lehetőség.

A pályázat a kormány által teremtett egymásba kapcsolódó, több szinten összeérő programokból létrejött esélyegyenlőségi hálót erősíti. A hátrányos helyzetű gyermekek és fiatalok esélyeit javító programok a koragyerekkori fejlesztéstől a szakkollégiumi hálózattig minden korcsoport rendelkezésére állnak. A kormány a költségvetésből támogatja a Biztos Kezdet Gyerekházakat és az Integrációs Pedagógiai Rendszer segítségével az óvodákat és iskolákat, valamint az Új Széchenyi Terv keretében kiírt pályázatokkal segíti a tanodákat. Ezek az intézmények valamint a valóban tanulásra ösztönző ösztöndíjak és a mentorálás együttesen segítik a hátrányos helyzetű fiatalokat, hogy bejussanak a felsőoktatás rendszerébe.

A pályázatról bővebb információ

a <http://www.nfu.hu/doc/3848>

és a <http://www.nfu.hu/doc/3849> oldalon található.

Migránsok Európában multimédia-pályázat

Beküldési határidő: 2013. június 21.

A PÁLYÁZATRÓL

Az Európai Bizottság Belügyi Főigazgatósága multimédia-pályázatot hirdet „Migránsok Európában” témában.

A pályázatra művészeti, újságírói, audiovizuális és kommunikációs képzést nyújtó iskolák 18. életévüket betöltött diákjai nyújthatják be alkotásaikat az Európai Unió tagállamaiból és Horvátországból.

A pályamunkáknak az Európán kívülről érkezett migránsok európai társadalmakban betöltött szerepét kell bemutatniuk.

A pályázatra az alábbi három kategóriában elkészített alkotásokkal lehet benevezni:

Poszterek
Fényképek
Videók

Hogyan vehetek részt?

Iskoládnak regisztrálnia kell a honlapunkon keresztül. Miután a regisztráció érvényességét az egyes országok koordinátorai ellenőrzik, az iskola kap egy bejelentkezési jelszót. Ezt követően az iskola küldheti be diákjainak tetszés szerinti számú egyéni vagy kollektív alkotását egy vagy több kategóriában.

A pályamunkák benyújtási határidejének letelte után az alkotásokat először az egyes országokban értékelik a nemzeti zsűrik. Minden nemzeti zsűri kiválasztja az adott országban a 10 legjobb alkotást.

Ezt követően egy európai zsűri választja ki a nemzeti döntősök közül a 30 európai döntőt, illetve végül a 3 kategória legjobb alkotásait. A 30 döntős pályamunka a honlapon is elérhető lesz, ezekre szavazhat majd a közönség, így kerül ki közülük a közönségdíjas alkotás.

A négy nyertes iskola – a kategória győztes és a közönségszíjas pályamunkák alkotóinak intézményei – mindegyike 10 ezer eurós díjazásban részesül.

A harminc döntős pályamunkát benyújtó iskolákból három-három képviselő kap meghívást Brüsszelbe két napra a díjkiosztó ünnepségre. Az utazási és szállásköltségeket az Európai Bizottság fedezi.

CÉL ÉS SZABÁLYOK

A pályázat célja

A pályázat célja, hogy lehetőséget adjon fiatal európai polgároknak arra, hogy multimédia-pályázat keretein belül kifejtsék véleményüket a bevándorlók európai társadalmakra gyakorolt hatásáról.

A pályázat szabályai

1. cikk: A pályázat témája

Az Európai Bizottság Belügyi Főigazgatósága pályázatot hirdet „Migránsok Európában” címmel az alábbi kategóriákban:

Poszter
Fénykép
Videó

A műveknek a „bevándorlás az Európai Unióban” témát kell illusztrálniuk.

A pályázatot Magyarországon az Európai Bizottság Képviselte koordinálja, együttműködésben a logisztikai kérdésekért felelős alábbi szervezővel:

„ÚTON” Ifjúsági-Kulturális Egyesület
(Netta Rozsi)

Rákóczi u. 62/A fsz./1

4024 Debrecen

HUNGARY

Tel: 52 311-693

Fax: 52 311-693

E-mail: magyarorszag@migrantsineurope.eu

2. cikk: Ki jelentkezhetsz a pályázatra?

A pályázat az Európai Unió valamely tagállamában vagy Horvátországban levő olyan felsőoktatási és hasonló intézmények előtt nyitott elsősorban, amelyeken a kommunikáció, művészetek, újságírás és audiovizuális képzés terén lehet diplomát szerezni. Az intézmények 18. életévüket betöltött hallgatóik egyéni vagy csoportos projektjeit nyújthatják be a pályázatra.

Arra vonatkozóan nincs korlátozás, hogy egy csoportprojektben hány ember vehet részt. Amennyiben azonban a csoport bejut az európai zsűri által kiválasztott legjobb harminc közé, és meghívást kap Brüsszelbe a díjátadó ünnepségre, a Bizottság csak a csoport két tagjának, valamint az intézmény egy képviselőjének (azaz összesen három embernek) fizeti az úti- és szállásköltségét.

Különböző intézmények hallgatói is nyújthatnak be közös projektet. Ebben az esetben az egyik intézménynek kell regisztrálnia a résztvevő intézmények nevében.

3. cikk: Milyen pályamunkát kell beküldeni?

A pályázók az alábbi kategóriák valamelyikében hozhatják létre műveiket:

Poszter
Fénykép
Videó

Minden részt vevő intézményből tetszőleges számú pályázati mű nyújtható be bármelyik kategóriában.

Az egyes kategóriákban benyújtott művekre az alábbi szabályok vonatkoznak:

POSZTEREK

A versenyre a pályaműveket papíron és elektronikus formában is be kell nyújtani.

A poszttereket papíron vagy számítógépen, A3-as méretben kell létrehozni.

Az alkalmazott technikától függetlenül a pályázóknak be kell küldeniük a posztert elektronikusan .pdf vagy .jpg formátumban a pályázat honlapjára feltöltve ÉS papír formában is (eredeti papír alapú alkotás vagy digitális alkotás A3-as méretben kinyomtatva).

A papír alapú posztert és a kinyomtatott posztert a nemzeti koordinátoroknak a beküldési határidő letelte előtt postán vagy személyesen kell eljuttatni, nem összehajtva, továbbítható felhasználásra alkalmas formában. A posztterek mellett küldeni kell egy kitöltött, dátumozott és aláírt átadási nyilatkozatot is.

Az átadási nyilatkozat letölthető a pályázat honlapjáról.

A poszttereket fel kell tölteni a pályázat honlapjára is a leadási határidő letelte előtt, .pdf vagy .jpg formátumban. Minimális felbontás: 1200x800 pixel, 300 dpi.

Bármilyen illusztrációs technika (rajz, kollázs, festés stb.) használható.

A pályamunka benyújtásakor a pályázóknak nyilatkozniuk kell arról, hogy a feltüntetett személyek a tényleges szerzők, és hogy a mű mentes bármiféle harmadik felek jogaitól (pl. a képeken látható személyek vonatkozásában). Az erre vonatkozó nyomtatvány elérhető a mű feltöltésére szolgáló weboldalon. Kérjük ezt kinyomtatni, aláírni és a pályamunkákkal egyidejűleg megküldeni a nemzeti koordinátor számára.

FÉNYKÉPEK

A versenyre a pályaműveket papír és elektronikus formában is be kell nyújtani.

Az alkalmazott technikától függetlenül a pályázóknak be kell küldeniük a fényképeket elektronikusan .pdf vagy .jpg formátumban a pályázat honlapjára feltöltve ÉS papír formában is, A3-as méretben.

A papír alapú fényképeket a nemzeti koordinátornak a beküldési határidő letelte előtt postán vagy személyesen kell eljuttatni, nem összehajtván, további felhasználásra alkalmas formában. A fényképek mellett küldeni kell egy kitöltött, dátumozott és aláírt átadási nyilatkozatot is. Az átadási nyilatkozat letölthető a pályázat honlapjáról.

A digitális vagy beszkenelt fényképeket szintén minden esetben fel kell tölteni a pályázat honlapjára is a leadási határidő letelte előtt, .pdf vagy .jpg formátumban. Minimális felbontás: 1200x800 pixel, 300 dpi.

A pályamunka benyújtásakor a pályázóknak nyilatkozniuk kell arról, hogy a feltüntetett személyek a tényleges szerzők, és hogy a mű mentes bármiféle harmadik felek jogaitól (pl. a képeken látható személyek vonatkozásában). Az erre vonatkozó nyomtatvány elérhető a mű feltöltésére szolgáló weboldalon. Kérjük ezt kinyomtatni, aláírni és a pályamunkákkal egyidejűleg megküldeni a nemzeti koordinátor számára.

VIDEÓK

A pályázók készíthetnek videoklipet, riportot vagy más típusú videofelvételt. A videó időtartama nem lehet hosszabb, mint három perc.

A videót a YouTube, a Dailymotion vagy a Vimeo oldalak valamelyikére kell feltölteni.

A videót HD felbontásban (1920x1080 @ 3000 kbit/s) tartalmazó írott DVD-t és egy kitöltött, dátumozott és aláírt átadási nyilatkozatot a nemzeti koordinátornak a beküldési határidő letelte előtt postán vagy személyesen kell eljuttatni. Az átadási nyilatkozat letölthető a pályázat honlapjáról.

A videó technikai specifikációi:

Lehetőség szerint MPEG 4 kódolású, felbontás:
1920x1080 @ 2000 kbit/s

Egyéb elfogadható formátumok:

WebM: Vp8 videokodek és Vorbis Audio kodekek;
3GPP és MOV: normál esetben H264 és mpeg 4 videokodek és AAC audiokodek;
AVI: normál esetben MJPEG videokodek és PCM audio;
MPEGPS: normál esetben MPEG2 videokodek és MP2 audiokodek;
WMV;
FLV: Adobe-FLV1 videokodek, MP3 audiofájl.

Pályamunkájuk benyújtásakor a pályázóknak nyilatkozniuk kell arról, hogy a feltüntetett személyek a tényleges szerzők, és hogy a mű mentes bármiféle harmadik felek jogaitól (pl. a videón látható személyek vonatkozásában).

Az erre vonatkozó nyomtatvány elérhető a mű feltöltésére szolgáló weboldalon. Kérjük ezt kinyomtatni, aláírni és a pályamunkákkal egyidejűleg megküldeni a nemzeti koordinátor számára.

Amennyiben a videót kiválasztja a nemzeti zsűri, akkor a pályázóknak be kell küldeniük a videó eredeti nyelvén

készített szöveggönyvet (amelynek csak a videó beszélt és írott szövegét kell tartalmaznia, egyéb technikai részletet nem), hogy a művet az európai zsűri is értékelni tudja.

4. cikk: Hogyan lehet nevezni?

1. szakasz: Regisztráció a pályázatra

Először az intézményeknek kell regisztrálniuk a pályázatra az interneten keresztül elérhető regisztrációs űrlap segítségével. Ezt lehetőség szerint 2013. április 30-a előtt kell megtenni, hogy a pályázók még kézhez kaphassanak minden fontos információt a pályázat folyamata során.

A pályázók a képzési intézményüket képviselik, így annak nevében neveznek a pályázatra. A pályázóknak a műveik benyújtásakor legalább 18 éves életkorúaknak kell lenniük.

2. szakasz: A projektek benyújtása

Postai vagy személyes úton történő benyújtás

Az intézményeknek az elkészített műveket a megfelelő módon kitöltött, dátumozott és aláírt átadási nyilatkozattal és a szerzői jogra vonatkozó nyilatkozattal együtt kell benyújtaniuk. Ezek a nyomtatványok letölthetők a pályázat honlapjáról.

A pályamunkákat a logisztikai kérdésekért felelős szervező „ÜTON” Ifjúsági-Kulturális Egyesület részére legkésőbb 2013. június 21-ig (péntek) kell eljuttatni.

(FONTOS INFORMÁCIÓ: Amennyiben a pályázó személyesen juttatja el a pályamunkát a nemzeti koordinátorhoz, ennek szintén legkésőbb 2013. június 21-ig (péntek) kell megtörténnie, csakúgy, mint a postai úton történő feladás esetén).

Feltöltés

A pályázóknak a műveiket a pályázat honlapján keresztül is fel kell tölteniük legkésőbb 2013. június 21-ig (péntek).

A pályázók kötelesek az elküldött dokumentumok egy másolati példányát megtartani.

5. cikk: Szerzői jog

A pályamunkák létrehozhatók a pályázók által kifejezetten a pályázat céljára létrehozott fizikai elemek (képek, szövegek, videók stb.) felhasználásával vagy szerzői jogi tilalom alá nem eső elemek kombinálása vagy felhasználása útján.

Amennyiben személyek is szerepelnek a pályamunkákban (portrék, fényképek, interjúk), akkor a pályázók kötelesek tájékoztatni ezeket a személyeket arról, hogy képüket esetleg felhasználják a médiában, és alá kell velük íratni erre vonatkozóan egy joglemondó nyilatkozatot.

A pályamunkák benyújtásával a pályázók kijelentik, hogy műveik nem tartalmaznak szerzői jog által védett vagy olyan képi elemeket, amelyek jogi problémát okozhatnak. A

pályázó tartozik felelősséggel azért, hogy ennek a feltételnek a teljesülését előzetesen ellenőrizze.

A pályázók teljes egészében maguk tartoznak felelősséggel benyújtott pályamunkáikért, és megtartják a hozzájuk kapcsolódó szerzői jogokat. Mindazonáltal a projekt benyújtásával a pályázók biztosítják az Európai Bizottság számára a benyújtott művek díjmentes és mindenféle teher nélkül történő felhasználására, reprodukálására, adaptálására, közzétételére és sugárzására vonatkozó jogot, bármiféle korlátozás nélkül a sugárzások időpontjára, számára és médiumára vonatkozóan. A mű nem kerül visszaadásra.

6. cikk: A nemzeti fordulók nyerteseinek kiválasztása

A benyújtott műveket először egy nemzeti szintű zsűri értékeli, amelynek tagjai lehetnek például egy-egy személy az Európai Bizottság adott országban működő képviselte nevében, az adott nemzeti minisztérium nevében, egy tanár, egy kommunikációs szakember, egy grafikus, illusztrátor vagy képzőművész, egy bevándorlási ügyekkel foglalkozó szervezet képviselője (és akár mások is).

A nyertesek kiválasztására az alábbi szempontok alapján kerül sor: az üzenet érthetősége, a mű eredetisége, grafikai minősége és a vizuális/szerkesztési munka minősége.

Minden országból a tíz legjobbnak talált pályamunka kerül az európai zsűri elé.

7. cikk: A nyertesek kiválasztása és a díjátadás az európai szinten

A nemzeti zsűri által kiválasztott tíz pályamunka egy második értékelési és kiválasztási folyamaton megy keresztül. Az ezért felelős zsűri tagjai az Európai Bizottság képviselői és más személyek, például tanár, kommunikációs szakember, grafikus, illusztrátor, bevándorlási ügyekkel foglalkozó szervezet képviselője.

Az európai szintű zsűri harminc döntőt választ ki. Ezt követően a harminc döntőbe jutott művet a pályázat honlapján mutatják be, ahol az internetes közönség szavazatai alapján választják ki a közönségszavazás nyertesét.

Ezzel egyidejűleg a zsűri a harminc döntőbe jutott alkotás közül kiválasztja az egyes kategóriák győzteseit.

A döntőbe jutott harminc munka két alkotója és képzési intézményük egy képviselője meghívást kap 2013 októberében két napra a Brüsszelben tartandó díjátadó ünnepségre.

A vendégek bejárhatják a várost, felfedezhetik értékeit, kulturális örökségét, valamint a különböző európai intézményeket, illetve részt vehetnek a díjátadó ceremónián csak úgy, mint a migrációról szóló konferencián.

A vendégek szállás- és útiköltségét az Európai Bizottság fedezi.

A nyertes felsőoktatási intézmények kilétét a díjátadó ünnepség keretében fedik majd fel. Az Európai Díjat az

egy-egy kategóriában elnyerő intézmények egy 10 ezer eurós csekket és egy trófeát kapnak.

Az ugyancsak 10 ezer euró pénzjutalommal járó közönségszavazást az az intézmény nyeri el, amelynek pályamunkájára a legtöbb szavazatot a pályázat honlapján.

8. cikk: Felelősség

A szervezők nem tartoznak felelősséggel, amennyiben valamely vis maior következményeképpen szükségessé válik a pályázat törlése, elhalasztása vagy módosítása, illetve hasonlóképpen nem tartoznak felelősséggel a művek bármiféle eltulajdonítása, elvesztése, késése vagy a továbbítás- sal kapcsolatos problémák esetén. A fentiek túlmenően, szervezési okokból vagy vis maior miatt a jelen szabályzatban meghatározott dátumok változhatnak. Ilyen esetben a pályázók a lehető leghamarabb értesítést kapnak (ez az előnye a mielőbbi regisztrációnak).

9. cikk: A szabályok elfogadása

A pályázatra való nevezés a jelen szabályzat teljes mértékben való elfogadását jelenti.

10. cikk: Adatvédelem

Kérjük, olvassa el a személyes adatok védelmére vonatkozó fontos információkat is!

HATÁRIDŐK

FONTOS INFORMÁCIÓ: Szervezési vagy vis maior okokból az alábbiakban jelzett időpontok módosulhatnak. A résztvevők erről a lehető leghamarabb értesítést kapnak (ezért is érdemes minél előbb regisztrálni).

2013. január 28. (hétfő)

A pályázat hivatalos kezdő időpontja. Javasoljuk, hogy a csapatok mielőbb, lehetőség szerint **2013. április 30.** előtt regisztráljanak. A regisztrációs űrlap a honlapon keresztül érhető el.

2013. június 21. (péntek)

A pályamunkák benyújtásának végső határideje.

2013. július

A nemzeti zsűri döntése.

2013. szeptember

Az európai zsűri döntése. Internetes szavazás a közönségszavazás alkotásáról.

2013. október

Európai díjkiosztó ünnepség Brüsszelben.

OLVASSUNK MAGUNKRÓL!

Kedves Olvasóink!

Ezúton is szeretnénk megköszönni érdeklődésüket lapunk iránt. Örömmel tapasztaljuk, hogy olvasó körünk folyamatosan bővül, s lapunkat egyre többen olvassák honlapunkon (www.ldromalap.hu) keresztül is.

A nagy érdeklődésre való tekintettel új kezdeményezést indítunk **Olvassunk magunkról!** címmel.

- Szeretné megismertetni települése hagyományait másokkal is?
- Ismer szakmai és regionális összefogást, a szervezetek közötti együttműködés kialakítását szolgáló modellértékű programokat?
- Kulturális programon vett részt és jól érezte magát?
- Példaképként tekint valakire, aki életpályájával mások számára is minta lehet?

Fesztivál, falunap, képzési program, szakmai együttműködés?

Írjon róla, hogy mások is megtudják!

Várjuk olvasóink írásait a településükön, a megyéjükben, a régióban történő eseményekről!

Leveleiket, fényképeiket várjuk szerkesztőségünk címére:
5000 Szolnok, Aranka u. 3.

A Szerkesztőség

MEGRENDELŐ

Megrendelem az LD című roma lapot

..... példányban, az alábbi címre:

Megrendelő neve: .....

Címe: .....

Előfizetési díj
egy évre: 3600,- Ft,
fél évre: 1800,- Ft,
negyedévre: 900,- Ft

*A megrendelőlapot és az előfizetési díjat
a szerkesztőség címére kérjük eljuttatni:*

5000 Szolnok, Aranka u. 3.

Telefon:

(06) 56/420-110

*Előfizethető rózsaszínű
postai utalványon.*

Deák Iza: Zene